

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟΝ «Οδηγό βέλτιστων πρακτικών για τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων»

Θέμα: «Αξιολόγηση και Ανάθεση Σύμβασης»

Λαβδάκη Νίκη / Μανωλόπουλος Νικόλαος / Καλαντζής Χρήστος

Experts in Public Procurement

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
Η

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΝΙΚΟ
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων

**Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί ιδιοκτησία
της Αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων
και αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου με τίτλο
*«Μέτρα για την Ανάπτυξη της Ικανότητας των Κυπριακών
Αναθετουσών Αρχών για την Εφαρμογή του Κοινοτικού
Κεκτημένου περί Δημοσίων Συμβάσεων»*
και Κωδ. Αναφοράς: 2005/S 90-088924.**

Αξιολόγηση και ανάθεση σύμβασης

Έγγραφο διαγωνισμού

+

Προσφορές Οικονομικών Φορέων

Νομοθετικό πλαίσιο σύναψης δημοσίων συμβάσεων

Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης

Έκθεση αξιολόγησης

Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης

Ανάθεση σύμβασης

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Υπογραφή σύμβασης

Αξιολόγηση και ανάθεση σύμβασης

Θα αναλυθούν όλες οι ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά το διάστημα που ξεκινά με τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών και ολοκληρώνεται με την υπογραφή της σύμβασης

Η όλη διαδικασία μπορεί να διαχωριστεί σε πέντε επιμέρους βήματα

Άνοιγμα
προσφορών

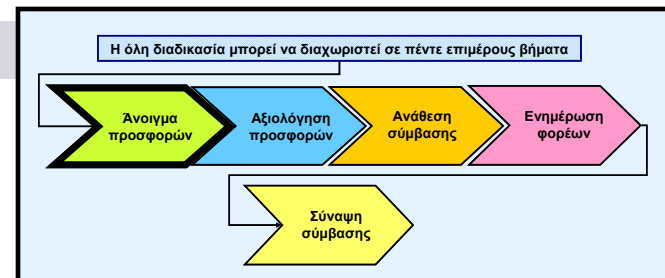
Αξιολόγηση
προσφορών

Ανάθεση
σύμβασης

Ενημέρωση
φορέων
(χειρισμός ιεραρχικών
προσφυγών)

Σύναψη
σύμβασης

Άνοιγμα προσφορών

Η αποσφράγιση των προσφορών που έχουν έγκαιρα υποβληθεί ή έχουν έγκαιρα αποσταλεί και παραληφθεί, γίνεται από το Αρμόδιο Όργανο Αποσφράγισης, κατά το δυνατόν σύντομα μετά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής Προσφορών και, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα διαγωνισμού, αμέσως μετά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής προσφορών.

Κατά τη διαδικασία ανοίγματος των προσφορών, αποσφραγίζεται ο εξωτερικός φάκελος κάθε προσφοράς καθώς και ο υποφάκελος που περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά συμμετοχής και την τεχνική προσφορά, σε περίπτωση που προβλέπεται η ύπαρξη δύο υποφακέλων.

Κατά την αποσφράγιση έχουν δικαίωμα να παρίστανται και εκπρόσωποι των οικονομικών φορέων που έχουν καταθέσει προσφορά, στις περιπτώσεις που υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα διαγωνισμού.

Το κατά περίπτωση εξουσιοδοτημένο πρόσωπο του Αρμοδίου Οργάνου Αποσφράγισης αριθμεί τις Προσφορές, τις μονογράφει και τις καταχωρεί σε ειδικό έντυπο.

Αξιολόγηση προσφορών

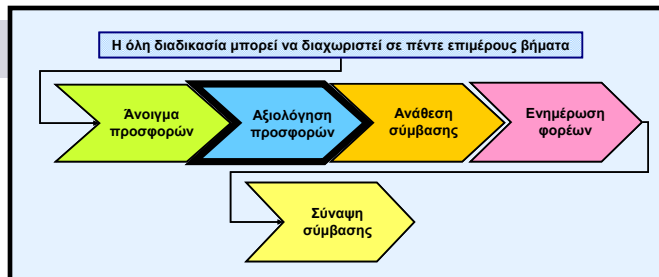
Σκοπός της αξιολόγησης

Σκοπός της διαδικασίας αξιολόγησης είναι η **ανάδειξη της καλύτερης** μεταξύ των προσφορών που υποβλήθηκαν **πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής**, από προσφέροντες που **είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν στο διαγωνισμό** και οι οποίοι **πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής** (κριτήρια ποιοτικής επιλογής) που προβλέφθηκαν στα έγγραφα διαγωνισμού.

Ως «**καλύτερη**» αναδειχθείσα προσφορά, στον προσφέροντα της οποίας θα ανατεθεί η σύμβαση, νοείται:

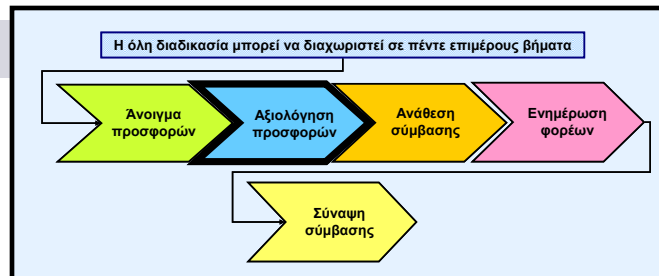
- Είτε η προσφορά με τη **χαμηλότερη τιμή**, εφόσον ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει ορισθεί το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής
- Είτε η προσφορά με την **καλύτερη σχέση ποιότητας – τιμής** (best value for money), εφόσον ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει ορισθεί το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς

Σε κάθε περίπτωση, η ανάδειξη της καλύτερης προσφοράς πρέπει να γίνει με **πιστή τήρηση των προβλεπομένων στα έγγραφα διαγωνισμού** τόσο ως προς τον τρόπο επιβεβαίωσης της πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής όσο και ως προς τον τρόπο και τη διαδικασία αποτίμησης της αξίας κάθε προσφοράς σε σχέση με την ποιότητα και την τιμή της.

Αξιολόγηση προσφορών

Αρχές λειτουργίας Αρμοδίου Οργάνου

Τα μέλη του Αρμοδίου Οργάνου θα πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντά τους με **ευσυνειδησία και αμεροληψία, χωρίς φόβο ή εύνοια** και να τηρούν **απόλυτη εχεμύθεια** κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Τα μέλη των Αρμοδίων Οργάνων δεν θα πρέπει να έχουν **οιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον**, άμεσο ή έμμεσο, σε σχέση με το διαγωνισμό ή οποιαδήποτε **ιδιάζουσα σχέση ή οποιαδήποτε εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένεια** μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει πρόδηλο οικονομικό ή άλλο συμφέρον στην εν λόγω διαδικασία.

Τα θέματα απαρτίας και τρόπου λήψης αποφάσεων των Αρμοδίων Οργάνων ρυθμίζονται στους Κανονισμούς.

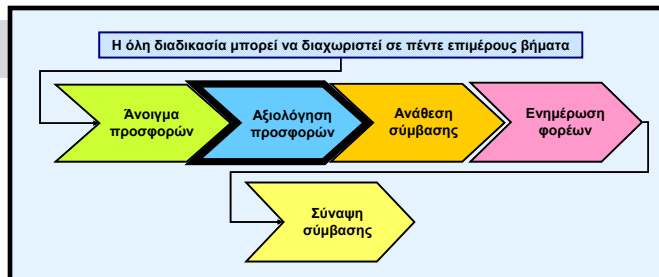
Η ταυτόχρονη συμμετοχή μέλους του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης σε άλλο από τα Αρμόδια Όργανα που επιλαμβάνεται του ίδιου θέματος για το οποίο έχει συσταθεί το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης, είναι θεσμικά ασυμβίβαστη.

Κάθε συνεδρία των Αρμοδίων Οργάνων πιστοποιείται με τη σύνταξη και την υπογραφή από τον Πρόεδρο και τα μέλη σχετικού πρακτικού. Στα πρακτικά αναφέρονται οι συμμετέχοντες στη συνεδρία και περιγράφονται κατά περίπτωση οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν, οι διαπιστώσεις, τα συμπεράσματα καθώς και οι αποφάσεις που ελήφθησαν.

Αξιολόγηση προσφορών

Αρχικές ενέργειες Αρμοδίου Οργάνου

Η συγκρότηση του Αρμοδίου Οργάνου θα πρέπει να γίνεται έγκαιρα και σε κάθε περίπτωση αρκετά πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών.

Τα μέλη του οργάνου οφείλουν να προετοιμάζονται κατάλληλα πριν από την επίσημη έναρξη των εργασιών τους, εκμεταλλευόμενοι το χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου συγκρότησης του Οργάνου και της επίσημης έναρξης του έργου της αξιολόγησης, μετά την αποσφράγιση των προσφορών.

Ενδεικτικές ενέργειες προετοιμασίας Αρμοδίου Οργάνου

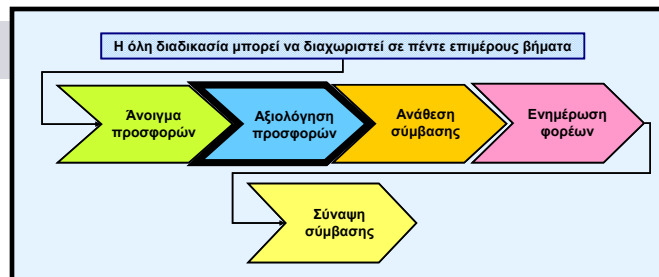
1^ο Βήμα

Πρώτη συνάντηση του Αρμοδίου Οργάνου.
Συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών και στοιχείων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους: έγγραφα διαγωνισμού, διευκρινιστικές απαντήσεις και τυχόν συμπληρωματικά έγγραφα.
Αρχικός προγραμματισμός των ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιήσουν μέχρι την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.

Αξιολόγηση προσφορών

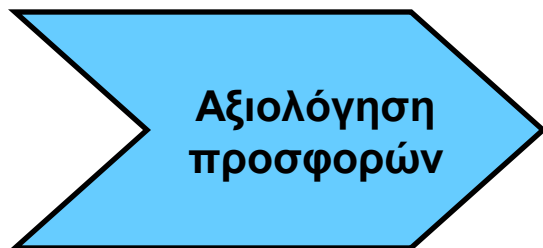
Αρχικές ενέργειες Αρμοδίου Οργάνου

Ενδεικτικές ενέργειες προετοιμασίας Αρμοδίου Οργάνου

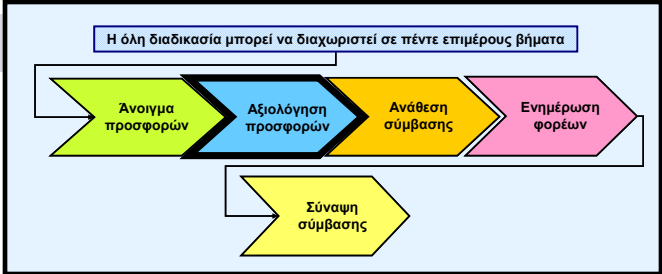
2^ο Βήμα	<p>Στο χρονικό διάστημα μέχρι την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, τα μέλη του Αρμοδίου Οργάνου θα πρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να μελετήσουν ενδελεχώς τα έγγραφα διαγωνισμού με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις της ποιοτικής επιλογής, στις τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους εντολής καθώς και στην προβλεπόμενη διαδικασία και τα βαθμολογούμενα κριτήρια αξιολόγησης. • Να αναζητήσουν διευκρινήσεις, εφόσον κρίνουν ότι απαιτούνται, από τους συντάκτες των εγγράφων διαγωνισμού. • Να επιδιώξουν την απόλυτη κατανόηση των στόχων της Αναθέτουσας Αρχής, των προτεραιοτήτων της και των αναγκών της.
3^ο Βήμα	<p>Δεύτερη συνάντηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, κατά την οποία τα μέλη του θα πρέπει να επιβεβαιώσουν ότι έχει δημιουργηθεί σαφής και κοινή αντίληψη των απαιτήσεων του αντικείμενου της σύμβασης και της διαδικασίας αξιολόγησης που έχει καθοριστεί στα έγγραφα διαγωνισμού.</p> <p>Τέλος αμέσως μετά τη λήξη προθεσμίας υποβολής των προσφορών θα πρέπει να καταρτίσουν το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των εργασιών αξιολόγησης.</p>

Αξιολόγηση προσφορών

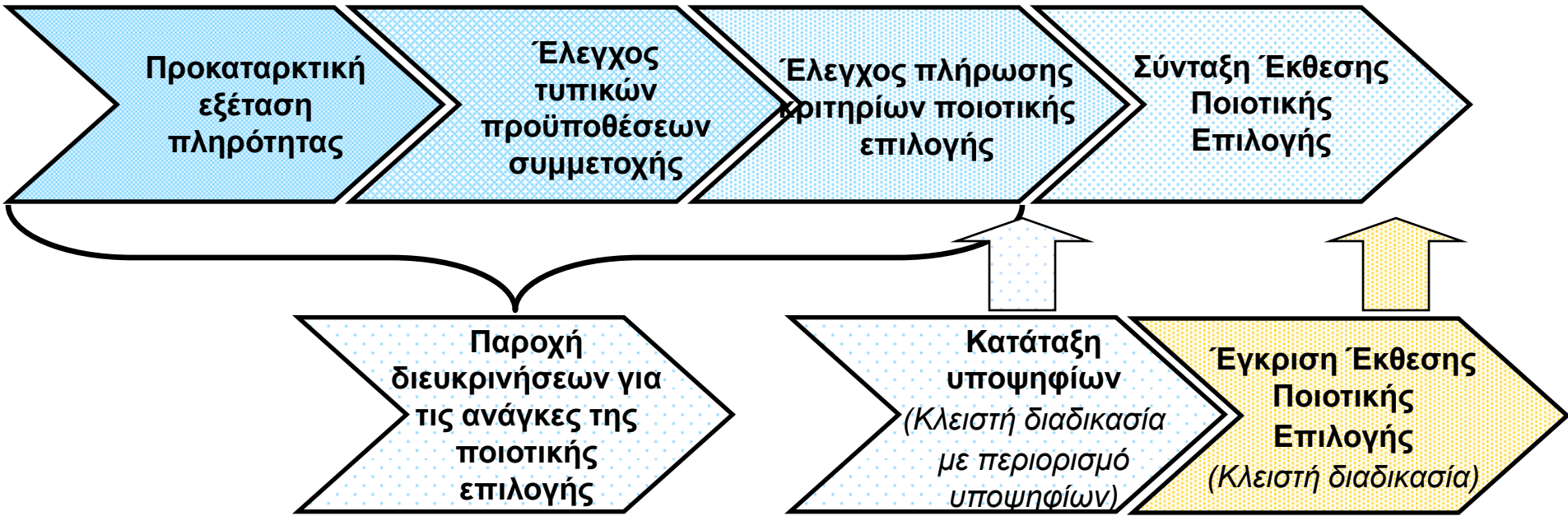

Ποιοτική επιλογή

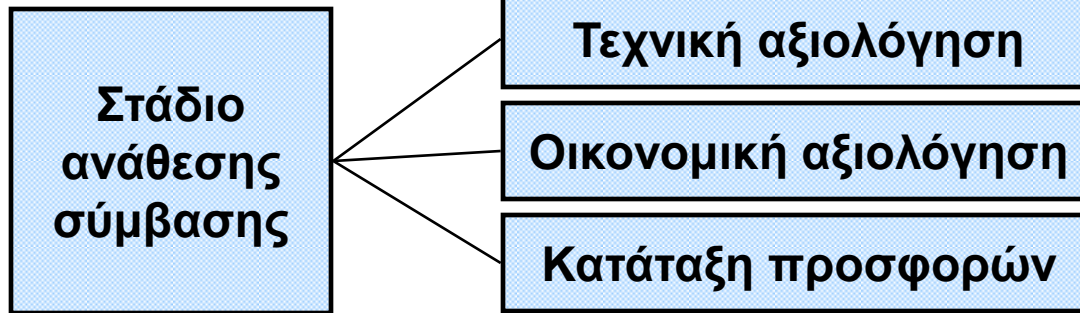
Ανάθεση Σύμβασης

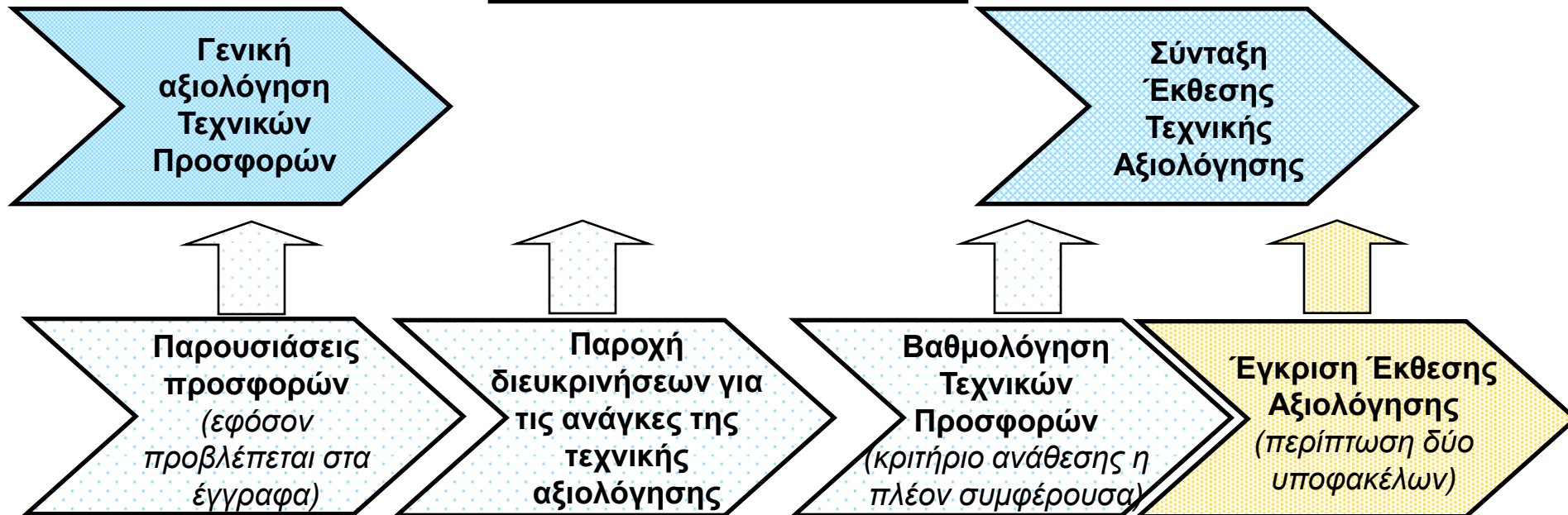
Στάδιο ποιοτικής επιλογής

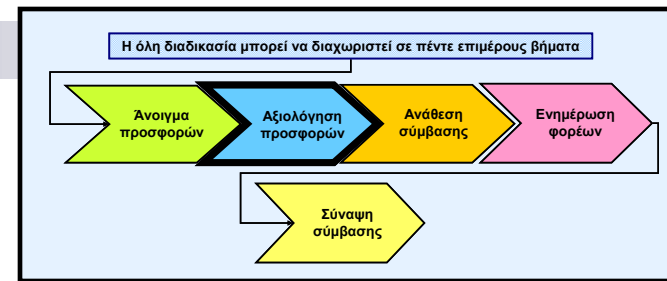
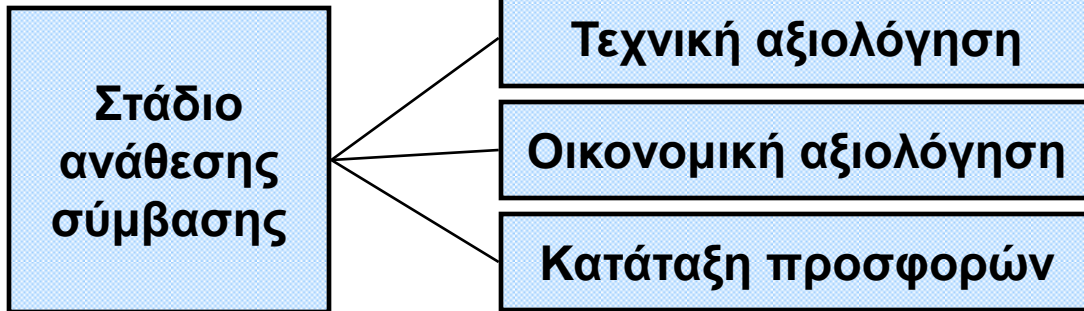
Αξιολόγηση προσφορών

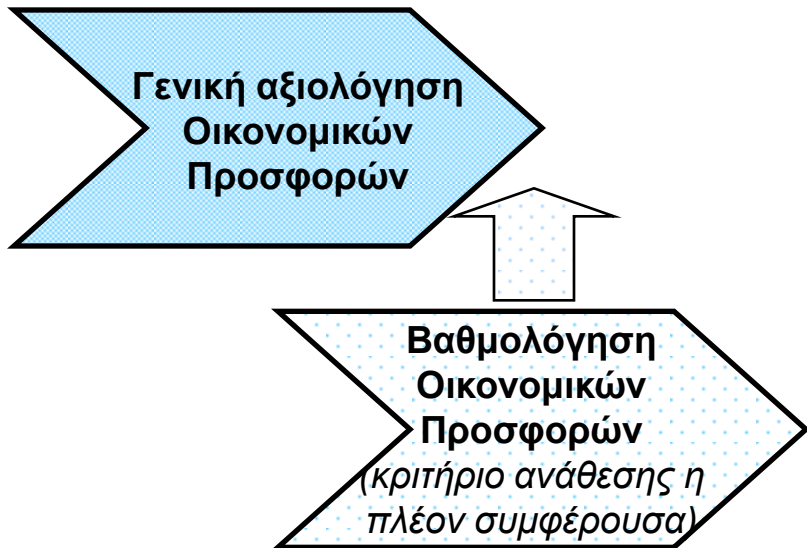
Τεχνική αξιολόγηση

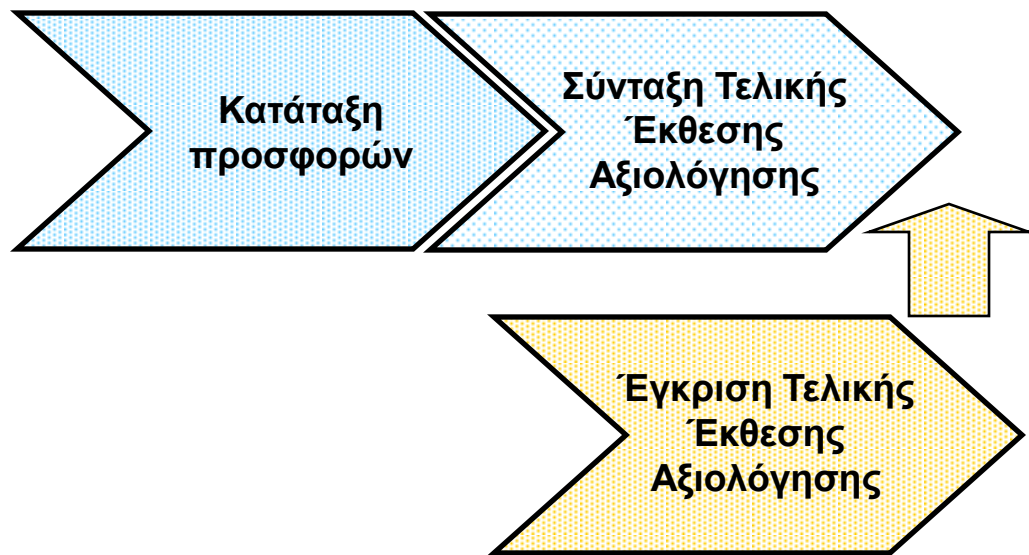
Αξιολόγηση προσφορών

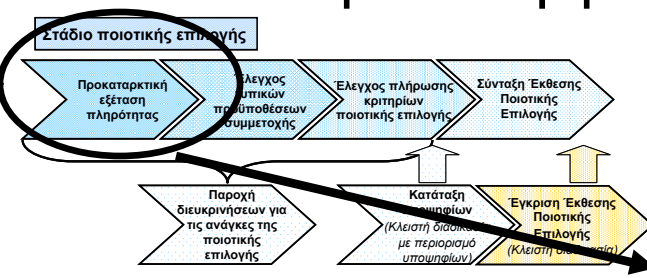
Οικονομική αξιολόγηση

Κατάταξη προσφορών

Ποιοτική επιλογή

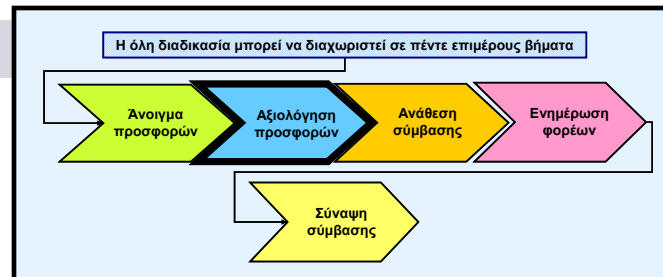

Προκαταρκτική εξέταση πληρότητας προσφορών

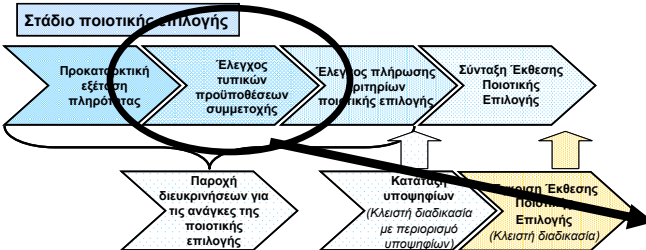
Στο βήμα αυτό εξετάζεται αν οι προσφορές είναι σύμφωνες με τα προβλεπόμενα στα έγγραφα διαγωνισμού σε ότι αφορά:

- τον τρόπο συσκευασίας τους και την ορθή αναγραφή των τίτλων του διαγωνισμού,
- την ύπαρξη διακριτών υποφακέλων αφενός για τα δικαιολογητικά και την τεχνική προσφορά και αφετέρου για την οικονομική προσφορά κάθε προσφέροντα, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα διαγωνισμού,
- την ύπαρξη μαγνητικών μέσων (cd) εφόσον στα έγγραφα διαγωνισμού προβλέπεται η υποβολή των προσφορών και σε μαγνητικό μέσο,
- την ύπαρξη του προβλεπόμενου στα έγγραφα διαγωνισμού αριθμού αντιτύπων της προσφοράς κάθε προσφέροντα,
- την υπογραφή της προσφοράς από το προβλεπόμενο, σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού, πρόσωπο.

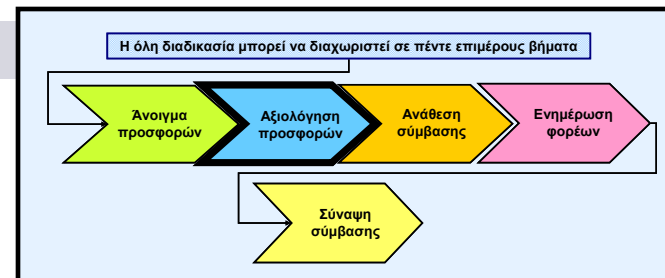
Για τη διευκόλυνση του έργου του, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιήσει [πίνακα](#), τον οποίο θα πρέπει να σχεδιάσει / συμπληρώσει κατά περίπτωση.

Ποιοτική επιλογή

Έλεγχος τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής

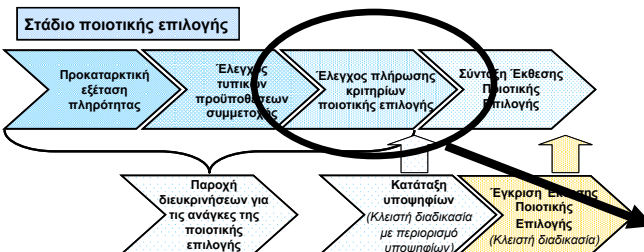

Στο βήμα αυτό εξετάζεται η ύπαρξη των απαραίτητων στοιχείων που πιστοποιούν το δικαίωμα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με τα ειδικά κατά περίπτωση αναφερόμενα στα έγγραφα διαγωνισμού. Συγκεκριμένα, εφόσον προβλέπεται σχετικά στα έγγραφα διαγωνισμού, εξετάζονται:

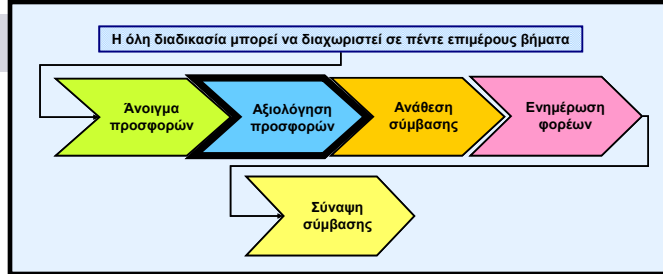
- Η εγγύηση συμμετοχής
- Η χώρα εγκατάστασης
- Ειδικές προϋποθέσεις για τα νομικά πρόσωπα (αποδεικτικά στοιχεία σύστασης και εκπροσώπησης)
- Ειδικές προϋποθέσεις για Κοινοπραξίες (συμφωνητικό συνεργασίας, πληρεξούσιο ορισμού εκπροσώπου)
- Πιστοποιητικό εγγραφής σε μητρώο

Για τη διευκόλυνση του έργου του, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιήσει πίνακα, τον οποίο θα πρέπει να σχεδιάσει / συμπληρώσει κατά περίπτωση.

Ποιοτική επιλογή

Έλεγχος πλήρωσης κριτηρίων ποιοτικής επιλογής

Στο βήμα αυτό εξετάζεται η πληρότητα των δικαιολογητικών συμμετοχής των υποψηφίων οικονομικών φορέων και ελέγχεται η εκπλήρωση των προϋποθέσεων συμμετοχής που σχετίζονται με την προσωπική τους κατάσταση, την οικονομική και χρηματοοικονομική τους επάρκεια και τις τεχνικές ή/και επαγγελματικές τους ικανότητες, όπως αυτά έχουν καθορισθεί στα έγγραφα διαγωνισμού.

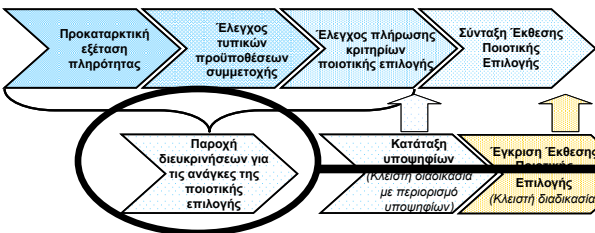
Ειδικότερα θα πρέπει να γίνουν τρία είδη ελέγχων:

- Ύπαρξη των απαιτούμενων δικαιολογητικών, στοιχείων ή πληροφοριών
- Ορθότητα και πληρότητα των δικαιολογητικών, στοιχείων ή πληροφοριών
- Η κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων κάλυψης του κάθε κριτηρίου

Για τη διευκόλυνση του έργου του, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιήσει πίνακες, τους οποίους θα πρέπει να σχεδιάσει / συμπληρώσει κατά περίπτωση.

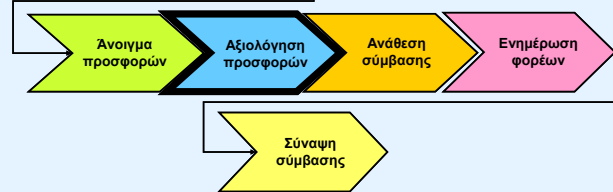
Ποιοτική επιλογή

Στάδιο ποιοτικής επιλογής

Παροχή διευκρινήσεων

Η όλη διαδικασία μπορεί να διαχωριστεί σε πέντε επιμέρους βήματα

Σε περίπτωση που, κατά τη διάρκεια του ελέγχου της προσωπικής κατάστασης, της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των προσφερόντων καθώς και των τεχνικών ή/και επαγγελματικών ικανοτήτων τους, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης διαπιστώσει ότι απαιτείται η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση των δικαιολογητικών που κατατέθηκαν με την προσφορά, δικαιούται να ζητήσει από τους προσφέροντες την παροχή σχετικών διευκρινήσεων.

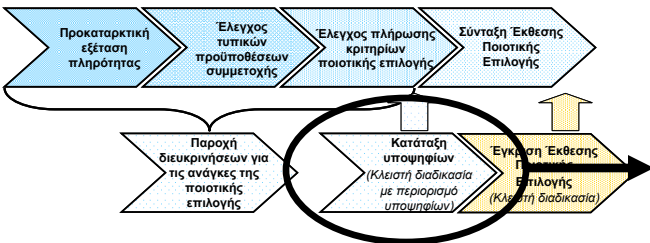
Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποσαφήνιση ή συμπλήρωση δικαιολογητικών και δεν επιτρέπεται, η αναπλήρωση:

- μη υποβληθέντων με την προσφορά δικαιολογητικών
- μη νομίμως υποβληθέντων δικαιολογητικών και στοιχείων.

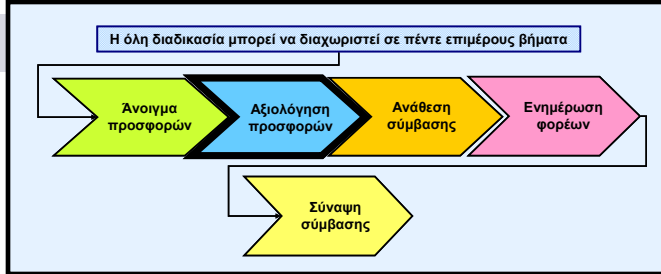

Ποιοτική επιλογή

Στάδιο ποιοτικής επιλογής

Κατάταξη υποψηφίων

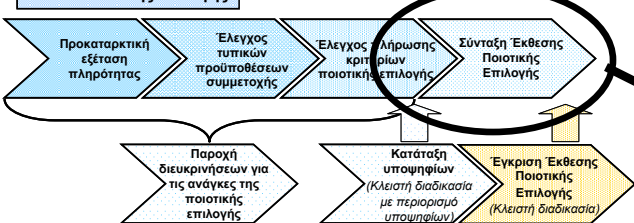

Εφόσον, σε κλειστή διαδικασία, προβλέπεται στα έγγραφα διαγωνισμού περιορισμός του αριθμού των υποψηφίων που θα προσκληθούν για να υποβάλουν προσφορά, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης υποχρεούται, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής σύμφωνα με την προηγούμενη ενότητα, να προβεί στην κατάταξη των υποψηφίων που πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, εφαρμόζοντας τους προβλεπόμενους στα έγγραφα διαγωνισμού σχετικούς κανόνες.

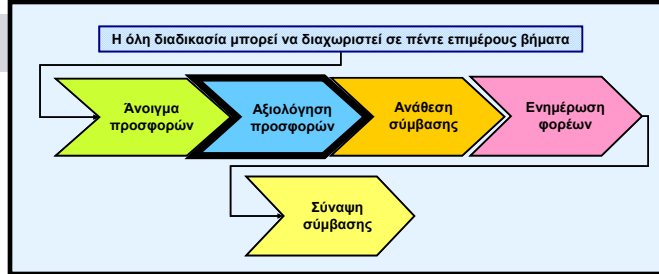
Η κατάταξη των υποψηφίων που πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής γίνεται με χρήση ενός από τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής ή με συνδυασμό κατάλληλα σταθμισμένων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με τον καθορισμένο στα έγγραφα διαγωνισμού τρόπο.

Ποιοτική επιλογή

Στάδιο ποιοτικής επιλογής

Σύνταξη Έκθεσης Ποιοτικής Επιλογής

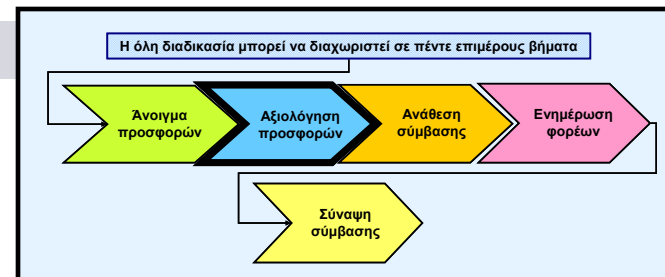

Η διαδικασία ελέγχου πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής ολοκληρώνεται με τη σύνταξη σχετικής έκθεσης που στην περίπτωση της κλειστής διαδικασίας, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης υποβάλλει στη συνέχεια, στο Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης για έγκριση. Στην περίπτωση της ανοικτής διαδικασίας η Έκθεση Ποιοτικής Επιλογής θα πρέπει να συμπληρωθεί από την Έκθεση Τεχνικής Αξιολόγησης και στη συνέχεια να υποβληθεί στο Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης για έγκριση.

Στην Έκθεση Ποιοτικής Επιλογής πρέπει να αναλύεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε, με ιδιαίτερη αναφορά:

- Στις τυχόν περιπτώσεις αποκλεισμού προσφερόντων
- Στους ακριβείς λόγους αποκλεισμού οι οποίοι πρέπει να περιγράφονται τεκμηριωμένα, με αναφορά του/ων συγκεκριμένου/ων σημείου/ων των εγγράφων διαγωνισμού ή των συγκεκριμένων διατάξεων του Νόμου που επιβάλλουν τον αποκλεισμό
- Στις τυχόν περιπτώσεις αποκλίσεων που κρίθηκαν ως επουσιώδεις
- Στους ακριβείς λόγους με βάση τους οποίους έκρινε ως επουσιώδεις τις αποκλίσεις αυτές
- Στις τυχόν περιπτώσεις μειωθηφούσας γνώμης κατά τη διαδικασία της ποιοτικής επιλογής.

Ποιοτική επιλογή

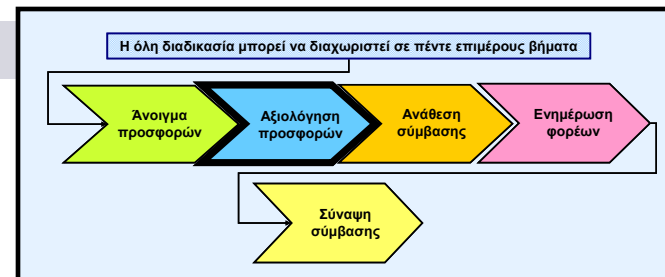
Αντιμετώπιση ειδικών περιπτώσεων κατά τη διαδικασία ποιοτικής επιλογής

Σε κλειστή διαδικασία, οι υποβληθείσες αιτήσεις συμμετοχής είναι λιγότερες από τον ελάχιστο προβλεπόμενο στα έγγραφα διαγωνισμού αριθμό (σύμφωνα με το Νόμο ο ελάχιστος αυτός αριθμός είναι πέντε - 5).

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης έχει το δικαίωμα (όχι όμως την υποχρέωση) να προχωρήσει στην ολοκλήρωση του σταδίου της ποιοτικής επιλογής και στη δεύτερη φάση της ανάθεσης της σύμβασης, εφόσον κρίνει ότι ο αριθμός των υποψηφίων που θα προσκαλέσει να υποβάλλουν προσφορά είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίσει πραγματικό ανταγωνισμό.

Ποιοτική επιλογή

Αντιμετώπιση ειδικών περιπτώσεων κατά τη διαδικασία ποιοτικής επιλογής

Σε κλειστή διαδικασία, οι υποψήφιοι που πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής είναι λιγότεροι από τον ελάχιστο προβλεπόμενο στα έγγραφα διαγωνισμού αριθμό (σύμφωνα με το Νόμο ο ελάχιστος αυτός αριθμός είναι πέντε - 5).

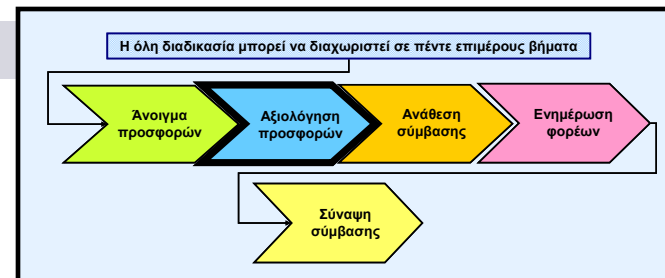
Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης έχει το δικαίωμα (όχι όμως την υποχρέωση) να προχωρήσει στην ολοκλήρωση του σταδίου της ποιοτικής επιλογής και στη δεύτερη φάση της ανάθεσης της σύμβασης, εφόσον κριθεί από το Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης ότι ο αριθμός των υποψηφίων που θα προσκαλέσει να υποβάλλουν προσφορά είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίσει πραγματικό ανταγωνισμό.

Αντίθετα το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης δεν έχει κανένα δικαίωμα να μην τηρήσει τα προκαθορισμένα κριτήρια ποιοτικής επιλογής και ενώ με βάση αυτά ορισμένοι υποψήφιοι βρίσκονται καταρχήν εκτός διαδικασίας, να περάσουν τελικά στη δεύτερη φάση της ανάθεσης της σύμβασης απλά και μόνο για να συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός των προεπιλεγέντων υποψηφίων.

Επίσης δεν έχει δικαίωμα, απλά και μόνο για να συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός των προεπιλεγέντων υποψηφίων, να περιλάβει στη δεύτερη φάση της ανάθεσης της σύμβασης οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής.

Αξιολόγηση προσφορών

Αντιμέτωπιση ειδικών περιπτώσεων κατά τη διαδικασία ποιοτικής επιλογής

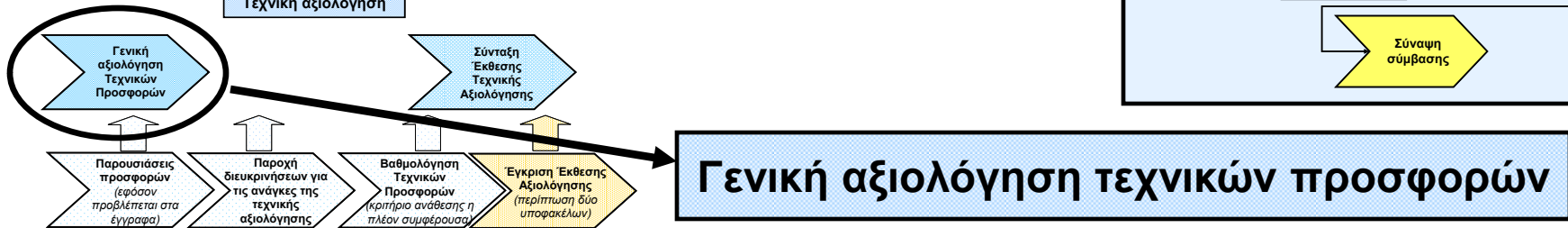
Σε ανοικτή διαδικασία υποβάλλει προσφορά μόνον ένας οικονομικός φορέας

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης προχωρά στην ολοκλήρωση του σταδίου της ποιοτικής επιλογής, εφαρμόζοντας τα οριζόμενα σχετικά στα έγγραφα διαγωνισμού και:

- Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η μοναδική προσφορά δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, εισηγείται την ακύρωση του διαγωνισμού.
- Σε αντίθετη περίπτωση ενημερώνει σχετικά το Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης ζητώντας σχετικές οδηγίες. Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη μίας μόνο προσφοράς δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ακύρωση του διαγωνισμού. Είναι όμως πιθανό να αποτελεί ένδειξη ότι οι όροι των εγγράφων διαγωνισμού περιλαμβάνουν όρους ή τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες δεν μπορούν να ανταποκριθούν οι εν δυνάμει υποψήφιοι ή ότι οι προδιαγραφές αυτές οδηγούν κατ' αποκλειστικότητα σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Στην περίπτωση που το Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης επιβεβαιώσει κάποια από τις παραπάνω ενδείξεις, θα πρέπει να ακυρώσει το διαγωνισμό. Εάν δεν συντρέχουν παρόμοιοι λόγοι ακύρωσης θα πρέπει να συνεχίσει την αξιολόγηση της προσφοράς και να ακυρώσει το διαγωνισμό μόνο εφόσον από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης προκύψει ότι η μοναδική υποβληθείσα προσφορά δεν καλύπτει τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής στο αναμενόμενο επίπεδο ποιότητας και τιμής. Ως αναμενόμενο επίπεδο νοείται αυτό που θα μπορούσε να πετύχει εάν στο διαγωνισμό συμμετείχαν περισσότεροι προσφέροντες.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Στην ανοικτή διαδικασία το βήμα αυτό ξεκινά αμέσως μετά την ολοκλήρωση της ποιοτικής επιλογής και τη σύνταξη της Έκθεσης Ποιοτικής Επιλογής.

Στην κλειστή διαδικασία είναι το πρώτο βήμα της αξιολόγησης των προσφορών των προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων.

Αφορά τον έλεγχο των τεχνικών προσφορών ως προς την πληρότητά τους και το βαθμό στον οποίο καλύπτουν τις απαιτήσεις, τους όρους εντολής και τις προδιαγραφές της σύμβασης, όπως αυτές περιγράφονται στα έγγραφα διαγωνισμού.

Νοείται ότι ο έλεγχος αφορά μόνο τις προσφορές των οικονομικών φορέων που κρίθηκαν ικανοί κατά την προηγούμενη διαδικασία ποιοτικής επιλογής.

Τεχνική αξιολόγηση

Ο τρόπος λειτουργίας του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης σε αυτό το βήμα της διαδικασίας, εξαρτάται βεβαίως από τις γνώσεις, την εμπειρία και την κουλτούρα των μελών του.

Θα μπορούσε πάντως να βοηθηθεί καταλυτικά το Αρμόδιο Όργανο για την επιτυχή και εντός του –κατά κανόνα ασφυκτικού– προβλεπόμενου χρόνου υλοποίησης των εργασιών του, αν ακολουθούσε μια οργανωμένη και συστηματική διαδικασία, που ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει τα βήματα του [Πίνακα](#).

Υπενθυμίζεται ότι μοναδικός στόχος της παραπάνω διαδικασίας ή οποιασδήποτε διαδικασίας αποφασίσει να ακολουθήσει το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης, είναι η εξασφάλιση των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την απόκτηση ορθής και δίκαιης κρίσης σχετικά:

- Με τις τυχόν απαιτούμενες απορρίψεις προσφορών που δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές και τις απαιτήσεις των όρων εντολής.
- Με τη βαθμολόγηση των υπολοίπων στο επόμενο βήμα της διαδικασίας, εφόσον κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Γενική αξιολόγηση Τεχνικών Προσφορών

Σύνταξη Έκθεσης Αξιολόγησης

Παρουσιάσεις προσφορών (εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα)

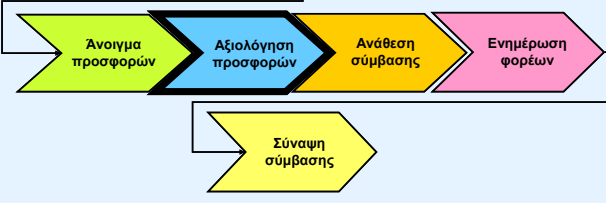
Παροχή διευκρινήσεων για τις ανάγκες της τεχνικής αξιολόγησης

Βαθμολόγηση Τεχνικών Προσφορών (κριτήριο ανάθεσης ή πλέον συμφέρουσα)

Έγκριση Έκθεσης Αξιολόγησης (περίπτωση δύο υποφακέλων)

Παρουσιάσεις τεχνικών προσφορών

Η όλη διαδικασία μπορεί να διαχωριστεί σε πέντε επιμέρους βήματα

Το βήμα αυτό αφορά τις περιπτώσεις συμβάσεων στις οποίες τα έγγραφα διαγωνισμού προβλέπουν διαδικασία παρουσίασης των προσφορών από τους Προσφέροντες.

Η παρουσίαση των προσφορών, γίνεται με τον τρόπο και στον τόπο που προβλέπεται στα έγγραφα διαγωνισμού, σε χρόνο που ορίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή εντός του χρονικού διαστήματος της τεχνικής αξιολόγησης.

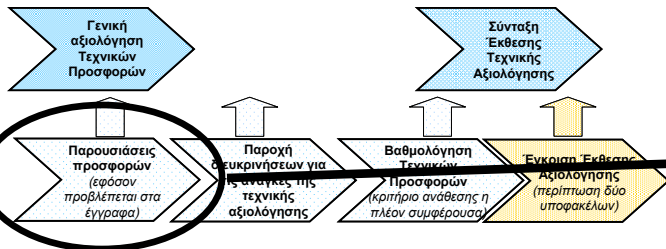
Στόχος της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι η διευκόλυνση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης στη διαμόρφωση ορθής κρίσης σε σχέση με την τεχνική αξία των προσφερόμενων λύσεων.

Συνεπώς, οι παρουσιάσεις πρέπει να τοποθετούνται χρονικά μέσα στο διάστημα κατά το οποίο το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μελετά το περιεχόμενο των τεχνικών προσφορών και, σε περίπτωση που ακολουθηθεί η μέθοδος του πίνακα της προηγούμενης ενότητας, μετά το 6ο βήμα της διαδικασίας.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Παρουσιάσεις τεχνικών προσφορών

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης θα πρέπει, κατά τη διαδικασία των παρουσιάσεων:

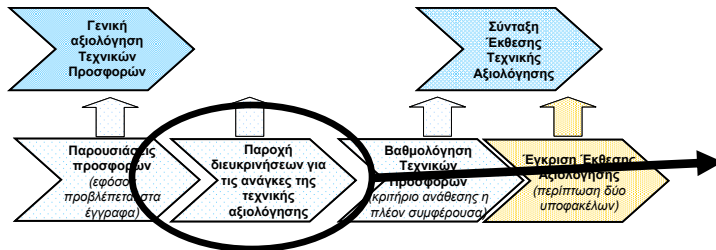
- Να αποφεύγει την εκτεταμένη ανταλλαγή απόψεων και την υποβολή συγκεκριμένων ερωτήσεων, ιδίως σχετικά με απορίες που δημιουργήθηκαν κατά τη μελέτη των τεχνικών προσφορών. Τέτοιου είδους απορίες μπορούν και πρέπει να επιλυθούν με την απαίτηση έγγραφων διευκρινήσεων.
- Να μην επιτρέπει την παρουσίαση ζητημάτων για τα οποία δεν γίνεται σχετική αναφορά στην προσφορά ή, σε κάθε περίπτωση, να τονίζει ότι τέτοιου είδους αναφορές δεν θα ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση.

Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης πρέπει να τηρεί πρακτικά στα οποία θα καταγράφει τη διαδικασία που ακολουθήθηκε και τα κυριότερα σημεία στα οποία εστιάστηκαν οι προσφέροντες κατά την παρουσίαση των προσφορών τους.

Τα πρακτικά αυτά θα αποτελέσουν μέρος της Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Παροχή διευκρινήσεων

Σε περίπτωση που, κατά τη διάρκεια της γενικής αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης διαπιστώνει ότι απαιτείται η αποσαφήνιση κάποιων σημείων τους, δικαιούται να ζητήσει από τους προσφέροντες την έγγραφη παροχή σχετικών διευκρινήσεων.

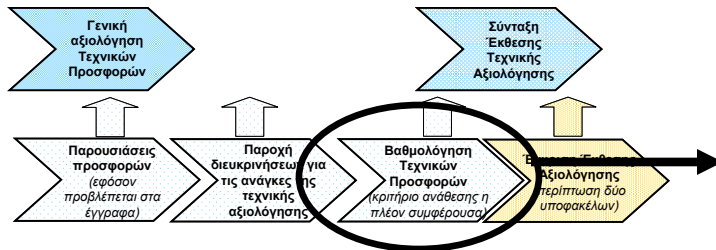
Νοείται ότι στην ακραία περίπτωση προσφοράς που βρίθει ασαφειών ώστε να καθίσταται αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης, δεν είναι σκόπιμη η υποβολή αιτήματος παροχής διευκρινήσεων και η προσφορά πρέπει να χαρακτηρίζεται απορριπτέα.

Η δυνατότητα αίτησης παροχής διευκρινίσεων πρέπει να χρησιμοποιείται με εξαιρετική φειδώ και να οριοθετείται κατά περίπτωση, με βάση την κρίση του αρμόδιου για την αξιολόγηση οργάνου, στο πλαίσιο των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της αμεροληψίας και της διαφάνειας.

Βασικός στόχος του Αρμόδιου Οργάνου είναι να αποσαφηνιστούν τυχόν ασαφή σημεία των προσφορών, χωρίς όμως να δοθεί η δυνατότητα στους προσφέροντες να διαφοροποιήσουν την προσφορά τους ή να προσθέσουν στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στην λύση που πρότειναν.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Βαθμολόγηση τεχνικών προσφορών

Το βήμα αυτό αφορά τη βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών οι οποίες δεν έχουν απορριφθεί κατά το προηγούμενο στάδιο της γενικής τεχνικής αξιολόγησης, στις περιπτώσεις συμβάσεων με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Η βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στα έγγραφα διαγωνισμού και βάσει των κριτηρίων και των συντελεστών βαρύτητάς τους που περιλαμβάνονται στον Πίνακα Κριτηρίων Αξιολόγησης των εγγράφων διαγωνισμού.

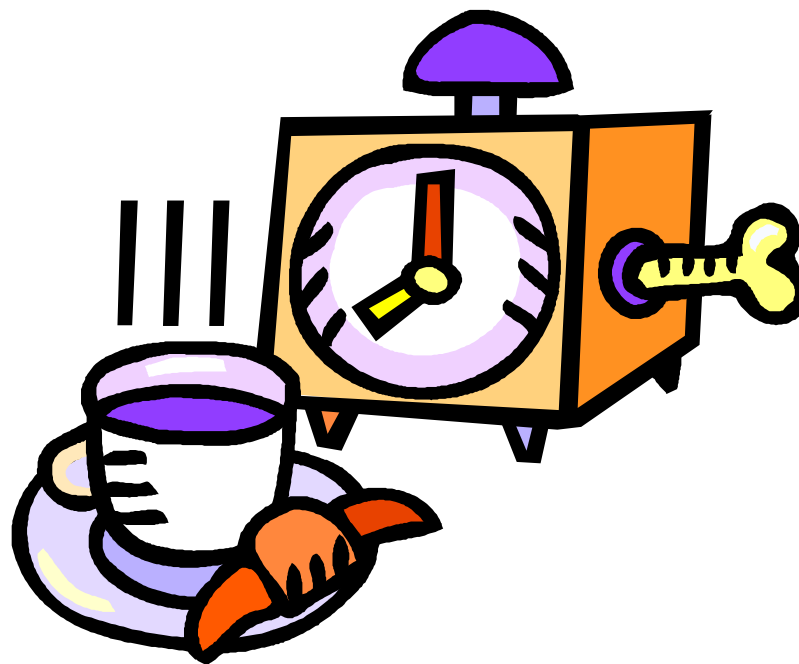
Για την διευκόλυνση της βαθμολόγησης των κριτηρίων είναι χρήσιμη η προσπάθεια ανάλυσης του κάθε κριτηρίου σε επιμέρους παραμέτρους που το επηρεάζουν.

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να αποτυπώσει την ανάλυση αυτή σε πίνακα, τον οποίο θα πρέπει να σχεδιάσει / συμπληρώσει κατά περίπτωση.

Συζήτηση – ερωτήσεις ...

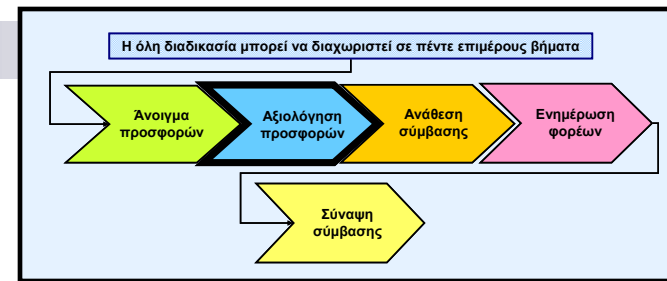
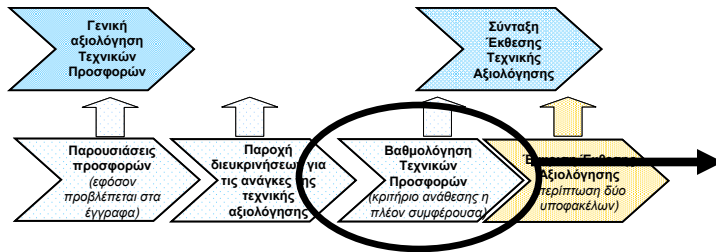

Διάλειμμα ....

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Βαθμολόγηση τεχνικών προσφορών

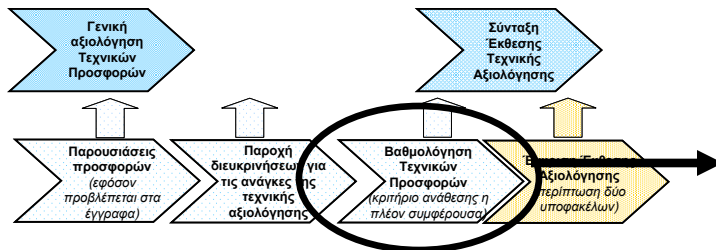
Υπενθυμίζεται ότι στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών η βαθμολογία κάθε κριτηρίου μπορεί να κυμαίνεται από ένα κάτω όριο που προβλέπεται κατά περίπτωση στα έγγραφα διαγωνισμού μέχρι τους 100 βαθμούς, ενώ στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών μπορεί να κυμαίνεται από ένα κατώτατο μέχρι ένα ανώτατο όριο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα έγγραφα διαγωνισμού (π.χ. από τους 80 έως τους 120 βαθμούς).

Η βαθμολόγηση πρέπει να υπακούει στους παρακάτω βασικούς κανόνες:

- Γίνεται με σημείο αναφοράς την αντίστοιχη απαίτηση των εγγράφων διαγωνισμού.
- Σε περίπτωση που η απαίτηση καλύπτεται απολύτως, η βαθμολογία του αντίστοιχου κριτηρίου είναι 100 βαθμοί.
- Ειδικά στις συμβάσεις προμηθειών, σε περίπτωση που η απαίτηση υπερκαλύπτεται, η βαθμολογία του κριτηρίου μπορεί να φτάσει μέχρι το ανώτατο προβλεπόμενο όριο.
- Σε περίπτωση που η απαίτηση δεν καλύπτεται απολύτως αλλά η προσφορά έχει ήδη κριθεί ως αποδεκτή και η απόκλιση ως επουσιώδης, η βαθμολογία του συγκεκριμένου κριτηρίου μειώνεται και μπορεί να φτάσει μέχρι το κατώτατο όριο.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Βαθμολόγηση τεχνικών προσφορών

Νοείται ότι δεν επιτρέπεται η βαθμολογία κανενός από τα κριτήρια αξιολόγησης με βαθμό χαμηλότερο από το οριζόμενο στα έγγραφα διαγωνισμού κατώτατο αποδεκτό όριο, γιατί η προσφορά αυτή θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί στο προηγούμενο βήμα της γενικής τεχνικής αξιολόγησης.

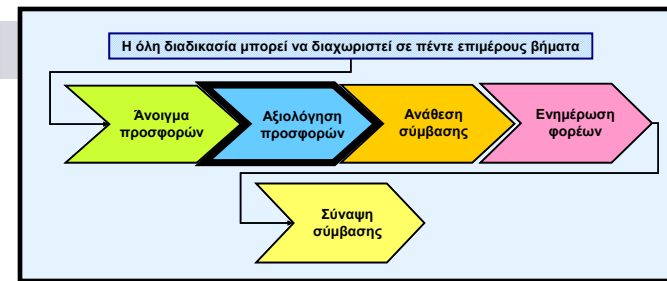
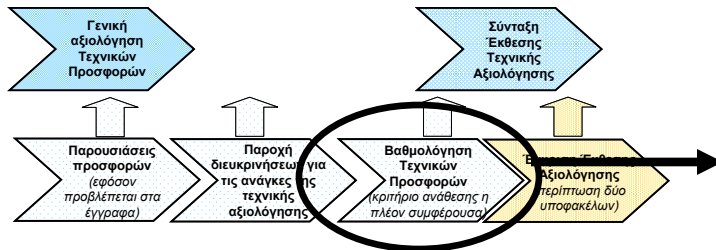
Πάντως δεν αποκλείεται, με αφορμή τον έλεγχο του βαθμού πλήρωσης κάποιου βαθμολογούμενου κριτηρίου, να διαπιστωθεί από το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης ότι μία προσφορά περιλαμβάνει ουσιώδεις αποκλίσεις σε σχέση με τις απαιτήσεις των εγγράφων διαγωνισμού που σχετίζονται με το συγκεκριμένο κριτήριο.

Η βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών γίνεται σε σύγκριση με τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής και όχι με την μεταξύ τους σύγκριση.

Πριν ξεκινήσει η διαδικασία βαθμολόγησης, πρέπει να προηγηθεί σχετική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, προκειμένου να επιτευχθεί κατά το δυνατόν σύγκλιση.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Βαθμολόγηση τεχνικών προσφορών

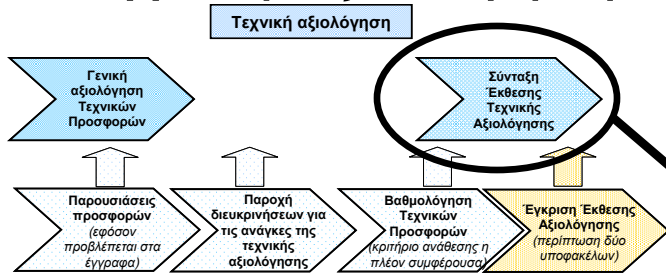
Για τη διευκόλυνση του έργου του, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιήσει, για κάθε αξιολογούμενη προσφορά, πίνακα τον οποίο θα πρέπει να σχεδιάσει / συμπληρώσει κατά περίπτωση.

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης θα πρέπει να αιτιολογεί επαρκώς τη βαθμολογία όλων των κριτηρίων για όλες τις προσφορές.
Η αιτιολόγηση οφείλει να περιλαμβάνει σαφή αναφορά των μειονεκτημάτων που επιβάλλουν τη μείωση της βαθμολογίας ή των πλεονεκτημάτων που οδήγησαν σε υψηλή βαθμολόγηση.
Τα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα θα πρέπει να αφορούν τις επιμέρους παραμέτρους στις οποίες έχει αναλυθεί κάθε κριτήριο.

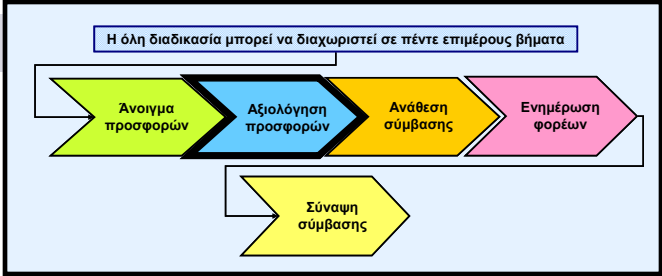
Είναι ευνόητο ότι η αιτιολόγηση της βαθμολογίας γίνεται εξαιρετικά δύσκολη στην περίπτωση διάστασης απόψεων των μελών και ακραίων αποκλίσεων μεταξύ των βαθμολογιών τους.

Τεχνική αξιολόγηση

Σύνταξη Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης

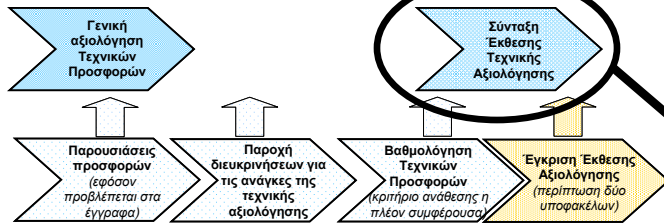

Στην Έκθεση Τεχνικής Αξιολόγησης επισυνάπτονται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της:

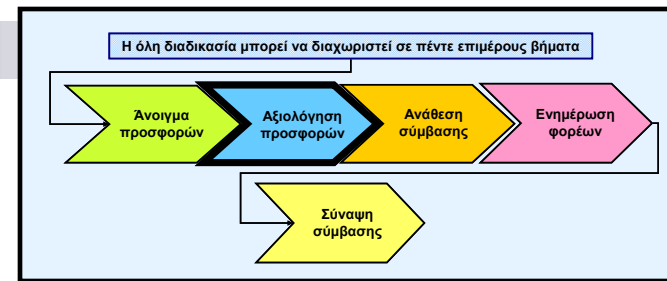
- όλα τα επί μέρους πρακτικά των συναντήσεων του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης
- τα πρακτικά που συντάχθηκαν κατά τις παρουσιάσεις προσφορών, εφόσον υπήρξαν
- οι συμπληρωματικές διευκρινήσεις που δόθηκαν από τους προσφέροντες εφόσον έχουν ζητηθεί
- οι συμπληρωμένοι πίνακες βαθμολόγησης κάθε προσφοράς
- ο πίνακας κατάταξης τεχνικών προσφορών, εφόσον χρησιμοποιήθηκε.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Σύνταξη Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης

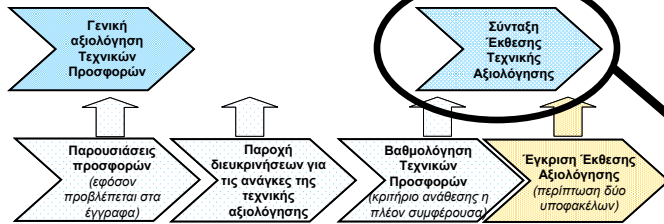

Στην Έκθεση Τεχνικής Αξιολόγησης πρέπει να αναλύεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε, με ιδιαίτερη αναφορά:

- στις τυχόν περιπτώσεις απόρριψης προσφορών κατά τη διαδικασία γενικής αξιολόγησης.
- στους ακριβείς λόγους απόρριψης οι οποίοι πρέπει να περιγράφονται τεκμηριωμένα, με αναφορά του/ων συγκεκριμένου/ων σημείου/ων των εγγράφων διαγωνισμού και ειδικότερα των τεχνικών προδιαγραφών και των όρων εντολής που επέβαλαν την απόρριψη.
- στις τυχόν περιπτώσεις αποκλίσεων που κρίθηκαν ως επουσιώδεις από το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης.
- στους ακριβείς λόγους και τα δεδομένα με βάση τα οποία το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης έκρινε ως επουσιώδεις τις αποκλίσεις αυτές.
- στην γενική και ειδική, στις περιπτώσεις που εμφανίζονται διαφοροποιήσεις εκτιμήσεων μεταξύ των μελών του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, αιτιολόγηση των επί μέρους βαθμολογιών των κριτηρίων αξιολόγησης.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

Σύνταξη Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης

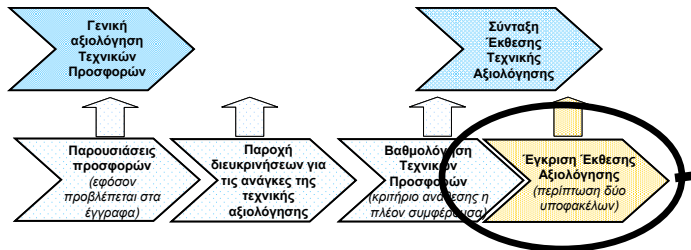
Ενδεικτικά περιεχόμενα της Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης.

Η Έκθεση Τεχνικής Αξιολόγησης πρέπει να αντιμετωπίζει ικανοποιητικά κάθε πρόθεση αμφισβήτησης του τρόπου με τον οποίο διενεργήθηκε η διαδικασία τεχνικής αξιολόγησης και βαθμολόγησης των προσφορών.

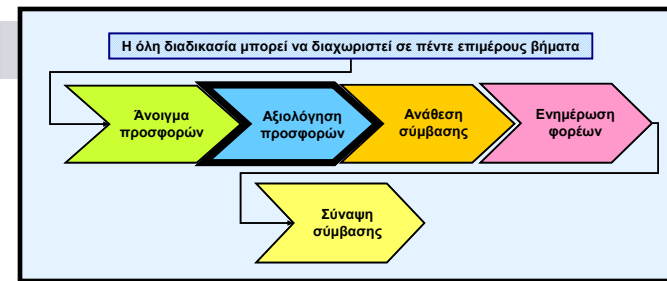
Περαιτέρω, πρέπει να συντάσσεται με γνώμονα την υπεράσπιση των ενεργειών του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης και της Αναθέτουσας Αρχής σε τυχόν περίπτωση άσκησης ιεραρχικής προσφυγής, ώστε, σε τέτοια περίπτωση, να μπορεί να αντικρουστεί με την αξιοποίηση και μόνο των κειμένων της Έκθεσης Τεχνικής Αξιολόγησης.

Τεχνική αξιολόγηση

Τεχνική αξιολόγηση

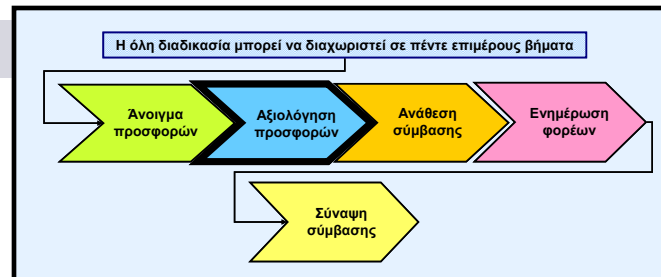
Έγκριση Έκθεσης Αξιολόγησης

Το αρμόδιο για την έγκριση της Έκθεσης Ποιοτικής Επιλογής και Τεχνικής Αξιολόγησης όργανο της Αναθέτουσας Αρχής, έχει τη δυνατότητα:

- να εγκρίνει την Έκθεση Ποιοτικής Επιλογής και Τεχνικής Αξιολόγησης και να αποδεχθεί τη εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, σχετικά με:
  - ✓ τις προσφορές που κρίθηκαν ως απορριπτέες και
  - ✓ τη βαθμολόγηση των υπολοίπων προσφορών.
- να εγκρίνει την Έκθεση Ποιοτικής Επιλογής και Τεχνικής Αξιολόγησης και να αποδεχθεί τη σχετική εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, ακυρώνοντας το διαγωνισμό.
- να μην αποδεχθεί την εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης σχετικά με την απόρριψη κάποιου/ων προσφερόντων ή την βαθμολόγηση κάποιου/ων κριτηρίων και να αποφασίσει διαφορετικά.
- να μην αποδεχθεί την εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης και να ακυρώσει το διαγωνισμό.

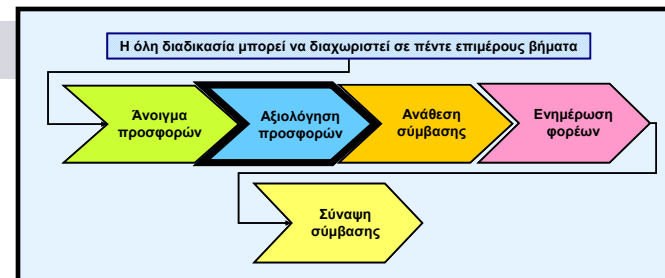
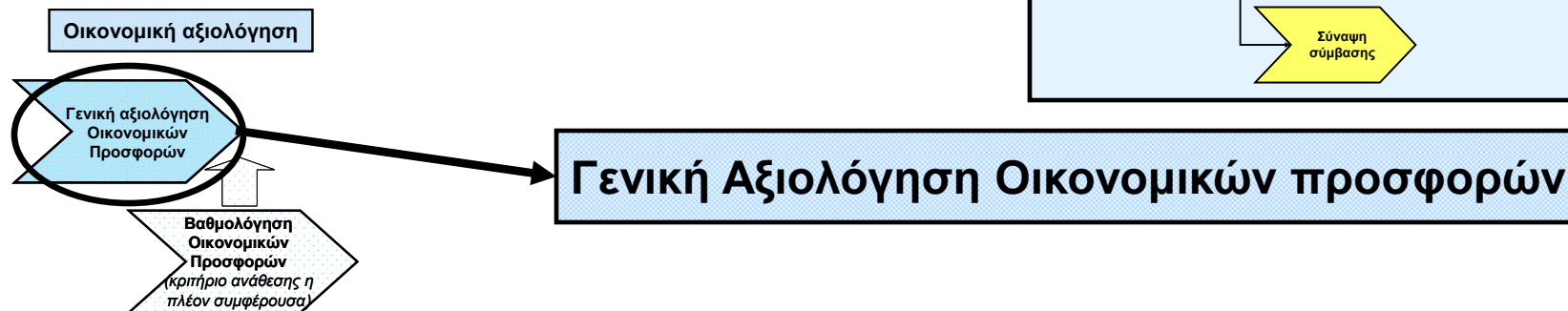
Οικονομική αξιολόγηση

Μετά την έγκριση της Έκθεσης Ποιοτικής Επιλογής και Τεχνικής Αξιολόγησης από το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής, αποσφραγίζονται οι υποφάκελοι των οικονομικών προσφορών (εφόσον προβλέπονται δύο υποφάκελοι) για όσες από τις προσφορές δεν έχουν απορριφθεί στα προηγούμενα στάδια της αξιολόγησης και το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης συνεχίζει τις εργασίες του με το βήμα της γενικής αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών.

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης ελέγχει το περιεχόμενο των οικονομικών προσφορών, προκειμένου να διαπιστώσει τον βαθμό στον οποίο ανταποκρίνονται στις σχετικές απαιτήσεις των εγγράφων διαγωνισμού. Ειδικότερα, ελέγχει τους συμπληρωμένους πίνακες οικονομικής προσφοράς για να επιβεβαιώσει την πληρότητά τους και την ορθότητα των σχετικών αριθμητικών υπολογισμών.

Οικονομική αξιολόγηση

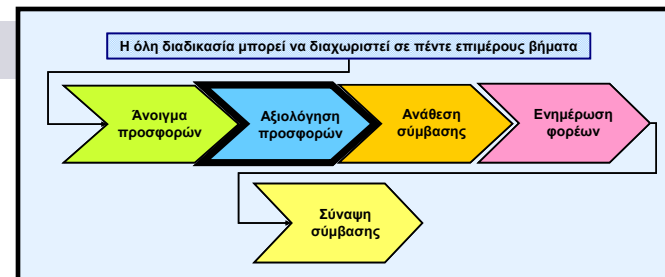

Εφόσον από το περιεχόμενο της οικονομικής προσφοράς δεν προκύπτει με απόλυτη σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί να θεωρήσει την προσφορά απορριπτήα.

Ωστόσο, σε περίπτωση που η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει μικρού εύρους πλημμέλειες ή λάθη που μπορούν κατά αντικειμενική κρίση να θεωρηθούν προφανή και να διορθωθούν χωρίς να δημιουργείται αμφισβήτηση σχετικά με την ορθότητα της διόρθωσης, το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης μπορεί και συνιστάται να προβαίνει σε σχετικές διορθώσεις.

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης θα πρέπει να καταστήσει συγκρίσιμες τις οικονομικές προσφορές (μετατροπή σε κοινό νόμισμα, μετατροπή σε καθαρά παρούσα αξία) εάν απαιτείται.

Οικονομική αξιολόγηση

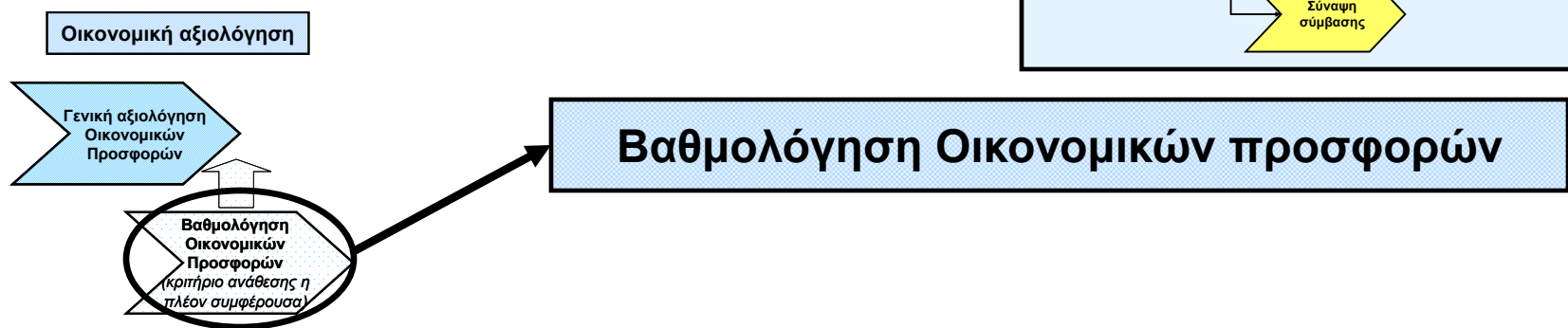
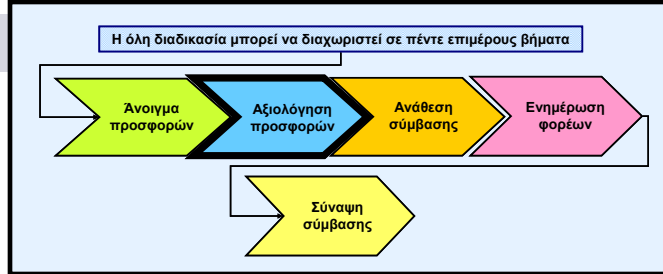

Το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης θα πρέπει να εντοπίσει ενδεχόμενες οικονομικές προσφορές που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ασυνήθιστα χαμηλές.

Στην περίπτωση που κάποια οικονομική προσφορά χαρακτηριστεί από το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης, ως ασυνήθιστα χαμηλή, θα πρέπει πριν απορριφθεί, να ζητηθούν εγγράφως διευκρινήσεις από τον προσφέροντα σχετικά με τη σύνθεση της προσφοράς.

Στη συνέχεια το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης θα πρέπει αφού εξετάσει τις διευκρινήσεις να αποφασίσει σχετικά με την αποδοχή τους ή την απόρριψη της προσφοράς.

Οικονομική αξιολόγηση

Το βήμα της βαθμολόγησης των οικονομικών προσφορών αποτελεί μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης μόνο στις περιπτώσεις συμβάσεων με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

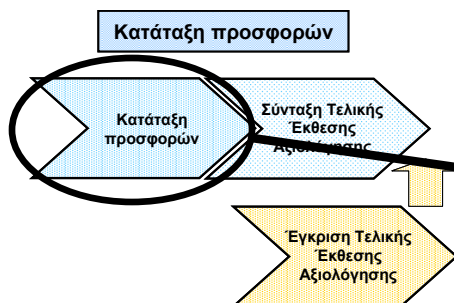
Στο βήμα αυτό της διαδικασίας αξιολόγησης, υπολογίζεται το συγκριτικό κόστος κάθε προσφοράς ως εξής:

$$\text{Συγκριτικό κόστος} = \frac{\text{Οικονομική Προσφορά Μειοδότη}}{\text{Αξιολογούμενη Οικονομική Προσφορά}} \times 100$$

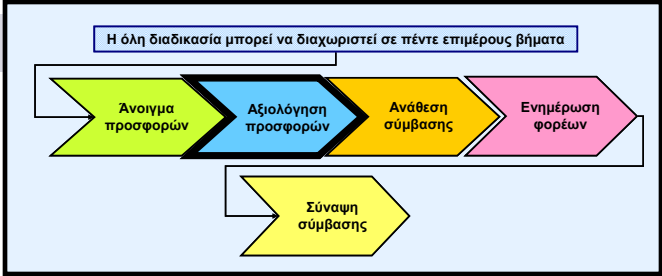
όπου ως Αξιολογούμενη Οικονομική Προσφορά ορίζεται το συνολικό ποσό έναντι του οποίου οι προσφέρων προτίθεται να υλοποιήσει τη σύμβαση, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. και ως Οικονομική Προσφορά Μειοδότη η προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή.

Κατάταξη προσφορών

Κατάταξη προσφορών

Στην περίπτωση σύμβασης με κριτήριο ανάθεσης αποκλειστικά τη χαμηλότερη τιμή, η κατάταξη των προσφορών γίνεται κατά φθίνουσα σειρά των προσφερόμενων τιμών.

Στην περίπτωση σύμβασης με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η κατάταξη των προσφορών γίνεται κατά φθίνουσα σειρά του Τελικού Βαθμού κάθε προσφοράς, ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του κατά περίπτωση προβλεπόμενου στα έγγραφα διαγωνισμού μαθηματικού τύπου που είναι της μορφής:

$$\Lambda = T * \langle \text{συντελεστής βαρύτητας} \rangle + K * \langle \text{συντελεστής βαρύτητας} \rangle$$

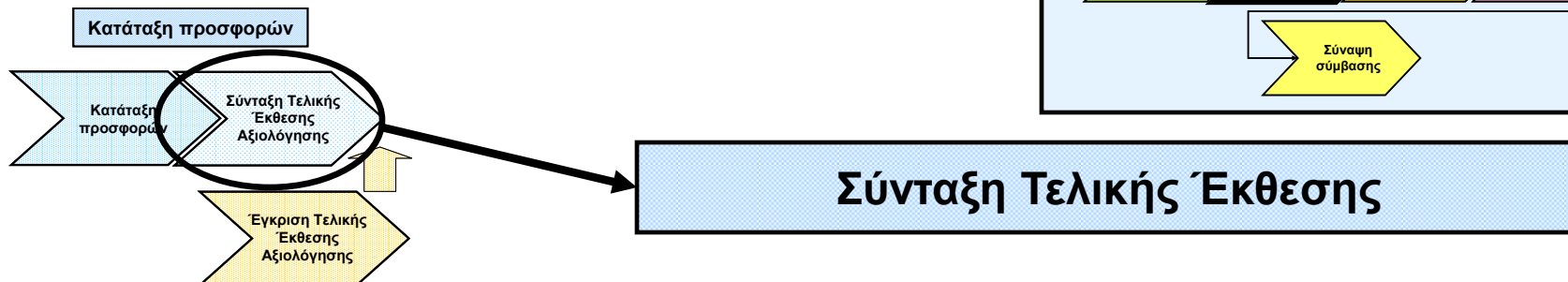
όπου:

T = ο βαθμός αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς και

K = το συγκριτικό κόστος της οικονομικής προσφοράς.

Ως πλέον συμφέρουσα προσφορά θεωρείται εκείνη που παρουσιάζει το μεγαλύτερο βαθμό Λ και, σε περίπτωση ισοβαμίας, η έχουσα τον μεγαλύτερο βαθμό αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα διαγωνισμού.

Σύνταξη Τελικής Έκθεσης

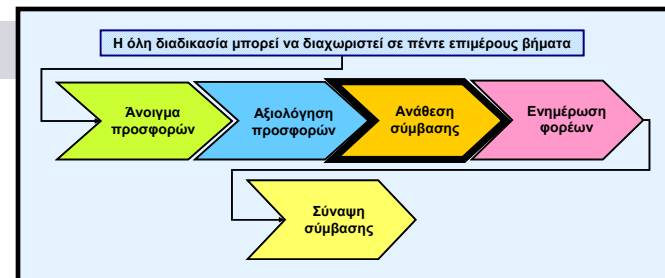

Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη και υποβολή στο Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης, της Τελικής Έκθεσης Αξιολόγησης, για έγκριση.

Στην Τελική Έκθεση Αξιολόγησης επισυνάπτονται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της:

- τα επί μέρους πρακτικά των συναντήσεων του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης για τις ανάγκες αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών
- οι συμπληρωματικές διευκρινήσεις που δόθηκαν από τους προσφέροντες εφόσον έχουν ζητηθεί τέτοιες
- όλο το υλικό τεκμηρίωσης που συγκεντρώθηκε ή συντάχθηκε από το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης κατά τη διάρκεια των εργασιών του.

Ανάθεση σύμβασης

Το αρμόδιο για την έγκριση της Τελικής Έκθεσης Αξιολόγησης όργανο της Αναθέτουσας Αρχής, έχει τη δυνατότητα:

- να εγκρίνει την Τελική Έκθεση Αξιολόγησης και να αποδεχθεί τη σχετική εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης:
  - ✓ αναθέτοντας τη σύμβαση στον προσφέροντα του οποίου η προσφορά αναδείχθηκε, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, ως η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη ή ως η έχουσα την χαμηλότερη τιμή, ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης
  - ✓ απορρίπτοντας τις προσφορές που κρίθηκαν, σύμφωνα με την Τελική Έκθεση Αξιολόγησης, ως απορριπτέες.
- να εγκρίνει την Τελική Έκθεση Αξιολόγησης και να αποδεχθεί τη σχετική εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης, ακυρώνοντας το διαγωνισμό.
- να μην αποδεχθεί την εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης και να αναθέσει τη σύμβαση σε άλλον από τον υποδεικνυόμενο από το Αρμόδιο Όργανο προσφέροντα.
- να μην αποδεχθεί την εισήγηση του Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης και να ακυρώσει το διαγωνισμό.

Ακύρωση διαγωνισμού

Η όλη διαδικασία μπορεί να διαχωριστεί σε πέντε επιμέρους βήματα

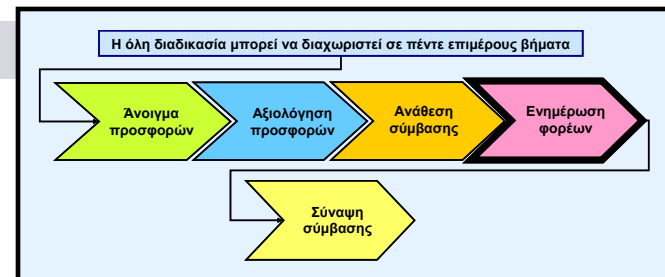

Ο διαγωνισμός μπορεί να ακυρωθεί πριν την καθορισμένη ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών για ειδικούς και αιτιολογημένους λόγους με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής.

Ακύρωση του διαγωνισμού, μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, μπορεί να αποφασιστεί από το αρμόδιο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής, εφόσον συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- όταν ουδεμία προσφορά έχει υποβληθεί εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας,
- όταν οι όροι των εγγράφων διαγωνισμού περιλαμβάνουν όρους ή τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες διαπιστώνεται ότι κανένας από τους προσφέροντες δεν μπορεί να ανταποκριθεί ή ότι οι προδιαγραφές αυτές οδηγούν κατ' αποκλειστικότητα σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,
- όταν οι τιμές όλων των προσφορών που πληρούν τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές των εγγράφων διαγωνισμού είναι εξωπραγματικές ή φαίνονται να είναι προϊόν προσυεννόησης μεταξύ των προσφερόντων, με αποτέλεσμα να καταστρατηγείται η έννοια του υγιούς ανταγωνισμού,
- όταν οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός έχουν διαφοροποιηθεί σε βαθμό που το αντικείμενο του διαγωνισμού να μην είναι πλέον αναγκαίο, ή
- όταν συντρέχει οποιοσδήποτε άλλος σοβαρός μη προβλεπτός λόγος τον οποίο κρίνει δικαιολογημένο η Αναθέτουσα Αρχή.

Ενημέρωση φορέων

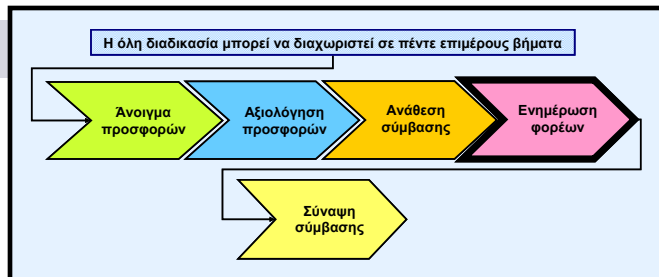
Στο βήμα αυτό θα εξεταστούν δύο επιμέρους δραστηριότητες που αφορούν:

Γνωστοποίηση αποτελέσματος του διαγωνισμού στους προσφέροντες

Χειρισμό ενδεχόμενων ιεραρχικών προσφυγών

Ενημέρωση φορέων

Γνωστοποίηση αποτελέσματος

Η Αναθέτουσα Αρχή αμέσως μετά την έγκριση της Τελικής Έκθεσης Αξιολόγησης θα πρέπει να ενημερώσει όλους τους προσφέροντες για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Νόμο, οι ελάχιστες υποχρεώσεις ενημέρωσης υποψηφίων και προσφερόντων, καθορίζονται ως ακολούθως:

Οι Αναθέτουσες Αρχές ενημερώνουν γραπτώς, το συντομότερο δυνατό, και κατόπιν αιτήσεως, τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με την ανάθεση σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μην αναθέσουν τη σύμβαση

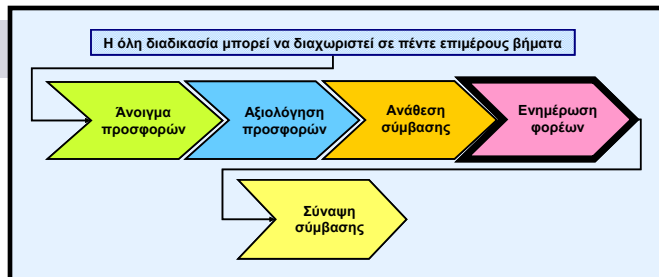
Κατόπιν γραπτού αιτήματος του ενδιαφερομένου μέρους, οι Αναθέτουσες Αρχές γνωστοποιούν το αργότερο εντός 15 ημερών από την παραλαβή του αιτήματος:

- σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητάς του
- σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς του και αιτιολογούν ενδεχόμενη απόφασή τους για τη μη ισοδυναμία των τεχνικών προδιαγραφών ή την απόφασή τους περί του ότι τα έργα, οι προμήθειες ή οι υπηρεσίες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις περί απόδοσης ή λειτουργίας
- σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς και το όνομα του αναδόχου.

Ενημέρωση φορέων

Γνωστοποίηση αποτελέσματος

Συνιστάται πάντως, ως βέλτιστη πρακτική που μάλιστα υπακούει στη βασική αρχή της συνθήκης περί διαφάνειας των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, να εξετάζεται σε κάθε περίπτωση από την Αναθέτουσα Αρχή η δυνατότητα συνοπτικής αναφοράς στις αρχικές επιστολές των συγκεκριμένων λόγων που οδήγησαν στην ακύρωση, τον αποκλεισμό, την απόρριψη ή τη μη επιλογή.

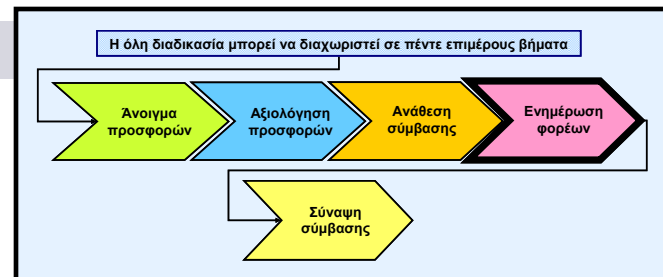

Ενημέρωση φορέων

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο Νόμο διαδικασία υποβολής και εξέτασης ιεραρχικών προσφυγών σε όλη τη διαδικασία, η Αναθέτουσα Αρχή δυνατόν να εμπλακεί στα παρακάτω σημεία:

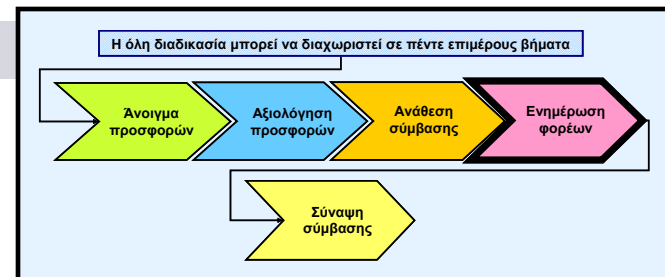
1. Έκδοση αιτιολογημένης απόφασης σε συνέχεια έγγραφης ενημέρωσης του προσφεύγοντος για την εικαζόμενη παράβαση και για την πρόθεσή του να ασκήσει ιεραρχική προσφυγή.
2. Σύνταξη γραπτής έκθεσης κατόπιν αιτήματος της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών μετά από άσκηση ιεραρχικής προσφυγής.
3. Έκθεση απόψεων ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κατά την εξέταση της ιεραρχικής προσφυγής.
4. Έκθεση απόψεων ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών σχετικά με τις πιθανές βλάβες που θα επέφερε η περαιτέρω αναστολή των διαδικασιών ανάθεσης της σύμβασης κατά την εξέταση λήψης προσωρινών μέτρων.
5. Ολοκλήρωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης σε περίπτωση δικαίωσης προσφεύγοντος πριν την υπογραφή σύμβασης.

Ενημέρωση φορέων

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Για τις περιπτώσεις 1, 2, 3 η Αναθέτουσα Αρχή θα πρέπει ενεργήσει με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια και να υποστηριχθεί από το Αρμόδιο Όργανο Ανάθεσης και κυρίως από το Αρμόδιο Όργανο Αξιολόγησης.

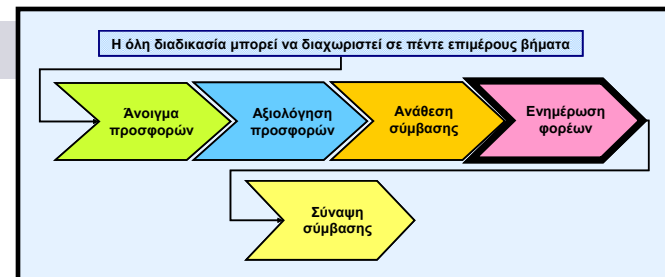
Για την υποστήριξη των επιχειρημάτων της θα πρέπει να χρησιμοποιήσει την Έκθεση Ποιοτικής Επιλογής και Τεχνικής Αξιολόγησης.

Για την περίπτωση 4 η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να αποδείξει στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, ότι οι αρνητικές συνέπειες σε περίπτωση απόφασης για λήψη προσωρινών μέτρων, ήτοι η εξαιτίας της καθυστέρησης βλάβη των συμφερόντων της Αναθέτουσας Αρχής ή των τελικά ωφελούμενων από την υλοποίηση της σύμβασης θα είναι σοβαρότερες από το ενδεχόμενο όφελος του ενδιαφερομένου.

Τεκμηριωτικά στοιχεία για την απόδειξη αυτού του ισχυρισμού μπορούν να αποτελέσουν, π.χ., οι αναφορές των εγγράφων διαγωνισμού στο σκοπό και τα οφέλη της σύμβασης ή τα κείμενα που αναφέρονται στις στρατηγικές επιλογές της Αναθέτουσας Αρχής και τα επιχειρησιακά της σχέδια στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται η εξεταζόμενη σύμβαση.

Ενημέρωση φορέων

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Ολοκλήρωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης σε περίπτωση δικαίωσης προσφεύγοντος πριν την υπογραφή σύμβασης

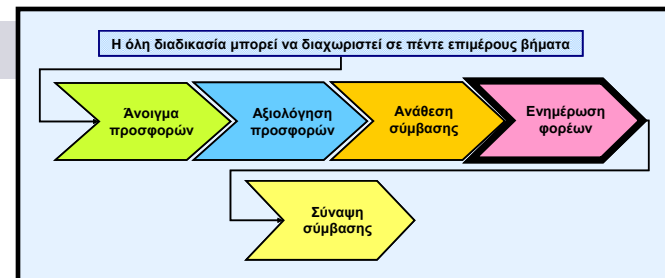
Εφόσον η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών αποφασίσει, πριν από την υπογραφή της σύμβασης, την ακύρωση ή την τροποποίηση πράξης ή απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής αναγνωρίζοντας ότι αυτή παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του ισχύοντος δικαίου, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να συμμορφωθεί με τη συγκεκριμένη απόφαση και να προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες προκειμένου να θεραπεύσει τη διαπιστωθείσα παράβαση.

Ο τρόπος θεραπείας της παράβασης δεν είναι πάντα προφανής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, η θεραπεία μπορεί να αποδειχθεί ανέφικτη.

Σε κάθε περίπτωση, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να εξαντλήσει όλα τα υπάρχοντα περιθώρια για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και τη σύναψη της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά την έκδοση της νέας απόφασης -που θα αντικαθιστά την ακυρωθείσα- ο κύκλος της αναμονής για την άσκηση τυχόν νέας ιεραρχικής προσφυγής επαναλαμβάνεται.

Ενημέρωση φορέων

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Ολοκλήρωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης σε περίπτωση δικαίωσης προσφεύγοντος πριν την υπογραφή σύμβασης

Αντιμετώπιση ακυρωτικών αποφάσεων Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών

Περίπτωση 1^η

Η προσφυγή ασκήθηκε κατά των εγγράφων διαγωνισμού με την αιτίαση ότι περιείχαν όρους ή προδιαγραφές που παραβιάζουν διατάξεις του ισχύοντος δικαίου.

Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών αποφάσισε την ακύρωση της προκήρυξης και την τροποποίηση όλων ή ορισμένων από τα υποδεικνυόμενα στην προσφυγή σημεία.

Πρόταση τρόπου αντιμετώπισης.

Περίπτωση 2^η

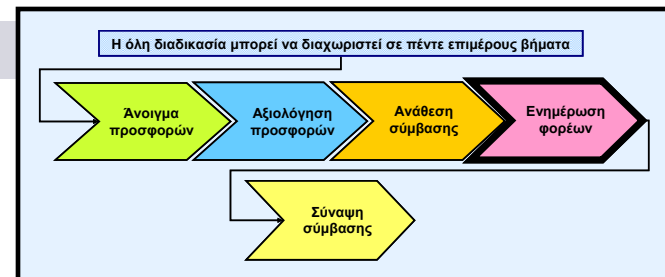
Η προσφυγή ασκήθηκε κατά της πράξης που αφορούσε αποκλεισμό οικονομικού φορέα στη φάση της ποιοτικής επιλογής.

Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών αποφάσισε την ακύρωση της πράξης αποκλεισμού και την αποκατάσταση του δικαιωθέντος.

Πρόταση τρόπου αντιμετώπισης.

Ενημέρωση φορέων

Χειρισμός ιεραρχικών προσφυγών

Ολοκλήρωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης σε περίπτωση δικαίωσης προσφεύγοντος πριν την υπογραφή σύμβασης

Αντιμετώπιση ακυρωτικών αποφάσεων Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών

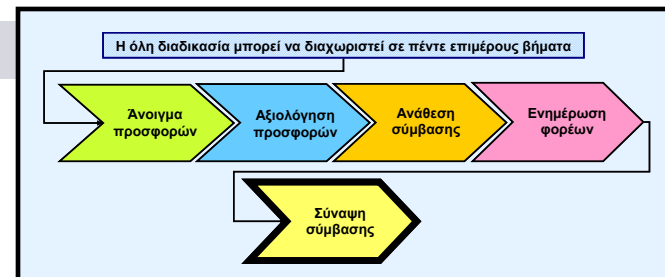
Περίπτωση 3^η

Η προσφυγή ασκήθηκε κατά της πράξης απόρριψης προσφοράς από το διαγωνισμό, κατά τη διαδικασία της τεχνικής αξιολόγησης.

Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών αποφάσισε την ακύρωση της πράξης απόρριψης και την αποκατάσταση του δικαιωθέντος.

Πρόταση τρόπου αντιμετώπισης.

Σύναψη σύμβασης

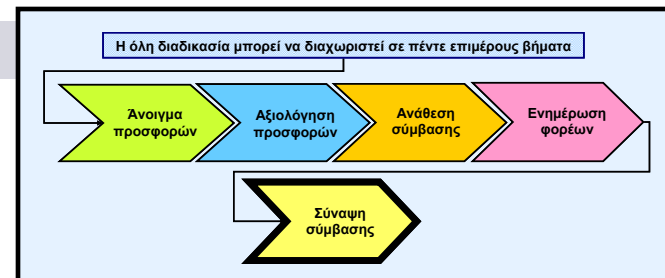
Η Αναθέτουσα Αρχή:

- μετά την αρχική ενημέρωση των οικονομικών φορέων που συμμετείχαν στο διαγωνισμό και
  - αφού παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την άσκηση ιεραρχικών προσφυγών ή
  - δεν ανασταλεί η ανάθεση και η υπογραφή της σύμβασης με λήψη προσωρινών μέτρων ή
  - ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασης τυχόν ιεραρχικών προσφυγών,
- μπορεί να προβεί στην ολοκλήρωση της διαδικασίας για τη σύναψη της σύμβασης.

Η Αναθέτουσα Αρχή προσκαλεί τον υποψήφιο Ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης.

Ο υποψήφιος Ανάδοχος υποχρεούται να προσέλθει, εντός της προθεσμίας ή στη συγκεκριμένη ημερομηνία που ορίζει η Αναθέτουσα Αρχή, προσκομίζοντας τα στοιχεία που κατά περίπτωση ζητούνται στα έγγραφα διαγωνισμού.

Σύναψη σύμβασης

Σε περίπτωση που ο υποψήφιος Ανάδοχος στον οποίο ανατέθηκε η σύμβαση δεν προσέλθει για την υπογραφή της Συμφωνίας εντός της τακτής προθεσμίας που έχει καθοριστεί από την Αναθέτουσα Αρχή, τότε αυτός κηρύσσεται έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτή, με ταυτόχρονη κατάπτωση της Εγγύησης Συμμετοχής του στο διαγωνισμό υπέρ της Αναθέτουσας Αρχής.

Στην περίπτωση αυτή η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να αποφασίσει την ανάθεση της Σύμβασης στον επόμενο προσφέροντα σύμφωνα με την κατάταξη της Τελικής Έκθεσης Αξιολόγησης, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα διαγωνισμού, ή να προχωρήσει στην ακύρωση του διαγωνισμού.

Η Αναθέτουσα Αρχή που έχει συνάψει μια δημόσια σύμβαση, εκτιμώμενης αξίας ανώτερης των ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 19 του Ν. 12(Ι)/2006, αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκήρυξη με τα αποτελέσματα της διαδικασίας, το αργότερο 48 ημέρες μετά τη σύναψη της σύμβασης.

Πως θα χειριστώ θέματα προσφυγών;

Πως θα χειριστώ
θέματα
προσφυγών;

(Μέρος IV Ν. 101(Ι)/2003)

Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και ο οποίος υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από πράξη ή απόφαση της Αν. Αρχής, που παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του ισχύοντος δικαίου και προηγείται της σύναψης της σύμβασης, έχει δικαίωμα να ασκήσει ιεραρχική προσφυγή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών

Πιθανές πράξεις ή αποφάσεις των Αν. Αρχών επί των οποίων ενδέχεται να ασκηθεί ιεραρχική προσφυγή

Προκήρυξη διαγωνισμού

Ανάθεση σύμβασης

Πως θα χειριστώ αιτήματα προσφυγών;

Λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την πρόληψη

Φάση προκήρυξης διαγωνισμού

Σύνταξη εγγράφων διαγωνισμού:

- με σαφείς όρους
- που ρυθμίζουν όλα τα ζητήματα διενέργειας του διαγωνισμού
- που περιγράφουν με ακρίβεια το ζητούμενο αντικείμενο της σύμβασης
- που προσδιορίζουν επακριβώς τα στοιχεία και τις πληροφορίες που θα πρέπει να υποβάλλουν στις προσφορές τους οι Οικονομικοί Φορείς προκειμένου να αξιολογηθούν
- που δεν εμπεριέχουν όρους που εισάγουν διακρίσεις (αποκλεισμούς ή ευνοϊκή μεταχείριση)
- με αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης, συναφή με το αντικείμενο της σύμβασης και σε αναλογία με το μέγεθος και τη σημασία της

Φάση ανάθεσης σύμβασης

- Διαφάνεια στη διαδικασία αξιολόγησης
- Ισότιμη μεταχείριση όλων των προσφερόντων
- Τήρηση αναλυτικών πρακτικών εργασιών καθόλη τη διάρκεια της αξιολόγησης
- Αναλυτική τεκμηρίωση όλων των αποφάσεων

Ποιά είναι η διαδικασία άσκησης ιεραρχικής προσφυγής;

Ενδιαφερόμενος

Εντός 5 ημερών αφότου έλαβε γνώση

Ενημέρωση Αν. Αρχής με κοινοποίηση στην Αρμόδια Αρχή, για την ισχυριζόμενη παράβαση και τη πρόθεσή του να ασκήσει προσφυγή

Εντός 10 ημερών από τη γνωστοποίηση της απόφασης

Άσκηση ιεραρχικής προσφυγής

Αναθέτουσα Αρχή

Απόφαση ή πράξη σε σχέση με σύναψη σύμβασης

Εντός 5 ημερών από τη λήψη της ειδοποίησης

Έκδοση αιτιολογημένης απόφασης. Εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία τεκμαίρεται απόρριψη των αιτιάσεων του ενδιαφερομένου

Εντός 10 ημερών από τη λήψη της κοινοποίησης

Υποβολή γραπτής έκθεσης στην Αν. Αρχή Προσφυγών

Αν. Αρχή Προσφυγών

Εντός 2 ημερών από τη καταχώρηση της προσφυγής

Κοινοποίηση της ιεραρχικής προσφυγής στην Αν. Αρχή και αίτημα για υποβολή γραπτής έκθεσης

Ορισμός ημερομηνίας εξέτασης προσφυγής και πρόσκληση παρουσίας σε Αν. Αρχή και Ενδιαφερόμενο

Προσοχή: Η προθεσμία για την ενημέρωση της Αν. Αρχής και για τη λήψη της απόφασής της καθώς και η προθεσμία για την άσκηση της ιεραρχικής προσφυγής κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης

Ποιά είναι η διαδικασία άσκησης ιεραρχικής προσφυγής;

Ενδιαφερόμενος

Αναθέτουσα Αρχή

Αν. Αρχή Προσφυγών

Εξέταση ιεραρχικής προσφυγής

Εντός 30 ημερών από την άσκηση της προσφυγής

Έκδοση απόφασης

Δικαίωμα άσκησης προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο

Δικαίωμα άσκησης προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο

Ποιά είναι η διαδικασία άσκησης ιεραρχικής προσφυγής;

Λήψη προσωρινών μέτρων

Ενδιαφερόμενος

Ταυτόχρονα με την άσκηση της προσφυγής

Αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων

Αναθέτουσα Αρχή

Παρουσίαση των απόψεών της στην Αν. Αρχή προσφυγών

Αν. Αρχή Προσφυγών

Εντός 2 ημερών από την άσκηση της προσφυγής

Πρόσκληση στην Αν. Αρχή να παρουσιαστεί και να εκθέσει τις απόψεις της

Απόφαση για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων

Εάν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την παραδοχή του αιτήματος θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος, τότε δεν λαμβάνεται κανένα προσωρινό μέτρο

Εάν η Αν. Αρχή Προσφυγών ακυρώσει πράξη ή απόφαση της Αν. Αρχής μετά τη σύναψη σχετικής σύμβασης, η τελευταία δεν επηρεάζεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία κατακύρωσης με λήψη προσωρινού μέτρου

Η ακύρωση από την Αν. Αρχή Προσφυγών της πράξης ή απόφασης της Αν. Αρχής δημιουργεί δικαίωμα στον ενδιαφερόμενο σε περίπτωση που έχει υποστεί ζημία από τέτοια πράξη ή απόφαση να αξιώσει αποζημίωση από την Αν. Αρχή με αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο

Αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων ....

